БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 49 (10110) | 1963 оной февралиин 27, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИДЭ — ОНСО АНХАРАЛ

...дые эгээн һайн ...коммунизмын ...ал болон ниитын ...ёһоор ханда...жүүлхэ, бур...заншалай үлэг...усадхаха, хү...раа тэгшэ бэр...улан ургуулха, ...нь культурын бо...дые бүридүүлхэ ...талай хүдэлмэри...гол зорилго мүн ...олоно».

...раммын энэ эрил...ар эрхим шанар ...с сэдьхэлтэй, сэ...тай хүнүүд он ...олошорһоор ерэһэн ...ороной алишье ...онии абаад үзэ...онно тэмсэлэй, ...Эсэгэ ороноо ...нуудай үедэ эрэл...а, баатар нэрээ ...иалис байгуулал...оролдосото габ...раа алдаршаһан ...ааараа омогорхожо ...хамта, мүнөө, ...йгуулалтын үргэн ...р алхамтай боло...твымнай гэшүүдэй ...абари зан урдань ...гүй ехээр хуби...айнхай. Манай за...барагдашагүй бая...а хэнэй хүбүүд, ...томо завод, фабри...ен ба шахтануу...а городуудые бод...габьяата хүдэлмэ...ажэл багатай бай...ийроо хүртөөгүй ...дайдые хэнэй үри...түгэс, үнэр баян ...об? Манай ажал... Хэн баатар эрдэм, ...шэдитэ нюусые ...алжа, Эхэ ороноо ...арад зоноо жар...гүрэнэй эрдэмтэд! ...атомай хүсэ эрхэ ...лаад, замбуулинай ...ар дуран соогоо ...ада далайн мүнхэ ...ур ото һэтэ дабша...суутайбди.

...тор предприяти гү, ...та хүдэлдэг зоной ...лэ онсо шал...л, харин мүнөө ...нээрээ коммунис ...хүртэжэ, замай за...он цех, бригада, ...эхилээд, завод, ...гү, колхоз, совхо...и зургаануудай ...үдэр бүри олошор...шэнэ сагай шэн...

...хүмүүжүүлгын хү...а муугаар ябуу...арта хуушан ёһо ...гү, капитализмын ...зарим хүнүүдэй ...абари занһаа эсэс... байһаар. Иимэ ...үбхын түрүүн хам...эгтэ ханаггүй ту...даг ябадалһаа үг ...хубияа хараһан, ...зариманай зүгһөөл ...арадаг. Жэшээлхэ... совхозой хоёрдохи ...гадир байһан Ба...жапов, Чисаанын ...охи фермын хүдэл...-Цырен Гармажа...и мунанхи ябадал...абаритай зарима...гэхэдэ — шалтагаан ...гэхэдэ — альгаа ...журам эбдэдэг, ...алдаг байна. Эдэ...боохо ондоо...г этгээдүүд бэлэн ...рэн, хонжохо мэ...а буляаха гэжэ ...лаар хэлэдэг, ху...гаргадаг. Иимэшүү...н зарим нэгэн за...дажа, буруу мүртэ ...ушар бии.

...«Буряад үнэн» ...һон «Үхибүүдые ...булта хабаадая!» ...н СССР-эй Верхов...епутат И. Щапов, ...жапова, милициин ...А. Миронова гэг... соо тодорхойгоор ... Тэрэ гэһэнһээ хой...лаар нилээд олон ...р ба түрэлхид, эр...малшад, механиза...торнууд ба шофернууд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшад, пенсионернүүд ба гэрэй эзэн эхэнэрнүүд һанамжаяа хэлэһэн, дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Энэ хөөрэлдөөн гурба һарын туршада үргэлжэлжэ, олониитын анхарал хандуулан, хүмүүжүүлгын хэрэгтэхи амжалта, туйлалтануудые, дутуу дундануудые балшыса элирүүлжэ үгөө.

Энээн дээрэһээ ямар тобшолол хэлтэйб? Арад зониие коммунис ёһоор болбосоруулхын тула айхабтар ехэ хүдэлмэриин хэгдэжэ байхынь хажуугаар залуу үетэниие (һургуулида ороодүй, һургуулиин наһанай үхибүүдые) хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мүн лэ ехэхэн дутагдал бии байһаар. Иимэ ушар юун дээрэһээ тохёолдоноб? Зарим эсэгэ, эхэнүүд «сүлөөгүйбди» гэһэн шалтаг бариад, үхибүүдээ зоргон соонь орхижорхидог, хэр һуранаб, хэнтэй нүхэрлэнэб, хаана ябанаб, юу хэжэ сагаа үнгэргэнэб гэжэ һонирходоггүй байна. «Танай хүбүүн тиимэ тааруугүй юумэ хээ» гэжэ хэн нэгэнэй дуулгаа һаа, уур сухалаар угтаад, «минии үхибүүн яашье тиихэгүй» гэхэ мэтээр үмөөржэ ородог. Аха хүнүүдые хүндэлхэ, дүү нүхэдөө дүмэхэ, зулгы һайн зантай ябаха тухай зааха захихын орондо, «Бусадые буляад лэ яба» гэжэ заабаришалдаг түрэлхидшье хаа яахан бии байдаг. Иимэ «һургаалай» ямар юумэндэ хүргэдэгые харуулхын тула нэгэ жэшээ дурдая. Улаан-Үдын 1-дэхи дунда һургуулиин арбадахи классай шаби Володя Винокур багаһаа хойшо бэерхүү, дура зоргон соогоо ябаһаар, «орёо морин эжэлээ олохо» гэдэгтэл, гурим журамгүй заримашуултай нүхэсөөд, һүүлэй һүүлдэ хэды хүниие тоноолсоһоной түлөө хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа. Гэхэ зуура, хүбүүнтнай ниитын журам эбдэнэ, элдэб аяг ааша гаргана гэжэ һургуулиин ба милициин зүгһөө хэдэ дахин һэргылүүлэн хэлэхэдэнь, огто хэрэгсээнгүй, үмэглөөд һуудаг байгаа.

«Хүн болохо багаһаа...» гэдэг арадай сэсэн заабариие анхаралдаа абажа, эдир үетэниие бага байхаһаань зүбөөр хүмүүжүүлхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдохо — эсэгэ, эхэ бүхэнэй арюун нангин уялга.

Тэрэшэлэн багшанарай, һургуулиин комсомолой, пионерэй эмхинүүдэй зүгһөө хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэриие мүнөө сагай эрилтэдэ харюусамаар, бүри үргэн далайсатай, үрэ ехэтэйгээр ябуулха, тиихэдээ түрүү онол арга, дүй дүршэл хэрэглэхэ шухала.

Бүхы зониие, илангаяа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олониитын үүргэ угаа ехэ. Ниитын газарта гү, али үйлсэдэ хэнэйшье зүгһөө гурим журам эбдэхые, таарахагүй ааша гаргахые харабал, тэрэ доронь болюулха гэжэ хүн бүхэн оролдохо зэргэтэй.

Ганса үдэшэндөө бэшэ, үдэрэй сагташье зохихо газарнуудаар арадай дружинынхидай, комсомолшууд болон пенсионернүүдэй дежур эмхидхээ һаа, коммунис журам сахилгада һайнаар нүлөөлхэ һэн гэжэ һанагдана.

Моральна асуудалтай элидхэл, лекци ба хөөрэлдөөнүүдые хаа хаанагүй эмхидхэжэ, солото хүнүүдэй һайн һайхан жэшээгээр хүмүүжүүлхэ, аараг муу ябадалһаа һэргылүүлэн зайсуулха ёһотойбди.

Залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудал партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай суглаан дээрэ, эхэнэрнүүдэй, пенсионернүүдэй соведүүд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, хамтын хүсөөр тодорхой хэмжээнүүдые хараалан бэелүүлдэг байха шухала.

Иигэжэ бүгэдэ ниитэеэрээ эдэбхитэйгээр хабаадабалнай, гурим журам эбдэдэг, хулиган ааша гаргадаг бүхы нүхэ һүбэ хаагдаха, хуушан сагай хорото муухай хог үлэгдэлнүүд эсэслэн үгы хэгдэхэнь лабтай.

Энэ хадаа коммунис общество байгуулха агууехэ зорилгын гол шухала хубинь болоно.

...С. Хрущев Чехословакиин ...ртиин делегацитай уулзаба

...25-да КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, ...триүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, Советскэ Со...ажахые хүтэлбэрилхэ талаар КПСС-эй дүй дүршэлтэй ..., КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай ...дрих толгойлогшотой Чехословакиин коммунис партиин ...лга хэбэ. Н. С. Хрущев ба делегациин гэшүүдэй хоо...өөрэлдөөн үнэн зүрхэнэй хани халуун оршон байдалда

...хонишодые амаршална

...тральна Комитедэй ...правительствын үмэ...Казахстанай за...углаанда хабаадаг...бэшэг эльгээбэ.

...адаа Казахстанай эр...ерөө шэнэ газар ...хэрэг гээшэ гэжэ ...глэнэ. Энэ ажалда ...шадалаа хэдышье ...адань болохо.

...эрид хүгжөөхэ арга ...нда бии гэжэ тэрэ амаршалга соонь тэмдэглэгдэнэ. Захагүй үргэн уужам бэлшээриин газартай хадаа республика дотор хониной тоо толгой олошоруулха, хониной мяха ба нооһо ехээр абадаг болохо арга боломжо яһала бии байна.

Хонин ажалда айлтагүйгөөр ажалай эмхидхэлэй түрүү түхэл янзада орохые — жэжэ отарануудаа болюулжа, хонишодой оньһожоруулагдаһан бригаданууд болгожо, гээгдэгшэдые түрүүшүүлые хүсэтэрнь урагшань татахые Н. С. Хрущев дурадхана.

АРАД ТҮМЭНЭЙ ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИ

★ ★ ★



Һунгагшад М. А. СУСЛОВТАЙ уулзаба

СТАВРОПОЛЬ, (Куйбышевска область), февралиин 25. (ТАСС). Ставропольско городской һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Михаил Андреевич Сусловтай мүнөөдэр һунгагшад эндэ уулзалга хэбэ.

Городой соёл Культурын байшан соо В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Волжско ГЭС бодхоһон ба мүнөө Жигулида химическэ болон машина бүтээлгын промышленностиин томо гэгшын центр байгуулжа байһан барилгашад, синтетическэ каучугай, цементнэ түхеэрэлгын ба Волго дээрэхи Ставрополь городой угаа түргөөр хүгжэн ургажа байһан бусад предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженернүүд, албахаагшад сугларба.

Этигэмжэтэ нюур, Куйбышевай политехническэ институдай Ставропольско филиалай багша М. Г. Иванова үгэ хэлэбэ. Синтетическэ каучугай заводой, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Волжско ГЭС-эй, барилгын материалнуудай комбинадай коллективүүд өөһэдынгөө суглаанууд дээгүүр Ставропольско городой һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Михаил Андреевич Сусловые нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн байна. Эдэ коллективүүдэй шиидхэбэриие Ставрополиин ба Жигулевскын бусад предприятинуудай ажалшад халуунаар дэмжэһэн байгаа. Нүхэр Иванова М. А. Сусловай намтар тухай хөөрөөд, тэрэнэй хэжэ байдаг ехэ ажал тухай хэлэһэнэйнгээ һүүлдэ, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадай түлөө дуугаа үгэхые һунгагшадые уряалба.

Эндэ үгэ хэлэһэн олон хүнүүд Ставрополиин ажалшад хадаа ажалай амжалтаар энэ һунгалтые угтажа байна гэжэ хэлээд, партиин болон арадай үнэн сэхэ хүбүүн Михаил Андреевич Сусловай түлөө дуугаа үгэхыень һунгагшадые уряална.

Тэрэ суглаанда хабаадагшадта халуунаар угтуулһан депутадта кандидат М. А. Суслов үгэ хэлэбэ. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулжа байһан совет арадай туйлаһан амжалтанууд тухай, долоон жэлэй түсэбэй һайнаар дүүргэгдэжэ байһан тухай, Советскэ Союзай индустриальна хүсэ шадалай улам бүри ургажа байһан тухай нүхэр Суслов хөөрэжэ үгэбэ. Энергетическэ барилгын ба химическэ промышленностиин хүгжэлтын талаар туйлагдаһан амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Волжско ГЭС-ые ба синтетическэ каучугай Куйбышевска заводые нүхэр Суслов нэрлэбэ.

М. А. Сусловай хэлэһэн үгын ехэнхи хубинь хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтэ ба хүгжэлтын, ажалшадай ажана байдалые һайжаруулха асуудалнуудта зорюулагдаба.

М. А. Суслов ехэ этигэл найдабари өөртэнь үзүүлһэнэйнь түлөө һунгагшадта баяр хүргөөд, арад зондо алба хэлгэдэ, коммунизм байгуулгада бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаб гэжэ найдуулба.

Һунгагшад А. П. КИРИЛЕНКОТЭЙ УУЛЗАБА

СВЕРДЛОВСК, февралиин 25. (ТАСС). Мүнөөдэр Свердловск городой Орджоникидзенскэ һунгуулиин округой мянга гаран һунгагшад РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта өөһэдынгөө дэбжүүлһэн кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи бюрогой Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Андрей Павлович Кириленкотэй уулзахаяа «Уралмашзаводой» соёл культурын байшанда ерэбэд.

Этигэмжэтэ нюур—горно машина бүтээлгын таһагай главна конструкторай орлогшо Б. И. Сатовский кандидадай намтартай һунгагшадые танилсуулаад, конструкторнуудай — хүсэ ехэтэ Ураалай машинануудые зохёон байгуулагшадай коллективэй туйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэжэ үгэбэ.

— Уралмашзаводойхид, Свердловско областиин бүхы ажалшадта адли, юрын хүдэлмэришэнөөр ажабайдалайнгаа замые эхилһэн Андрей Павловичые һайн мэдэдэг,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Бидэнэй ажалда туһалдагыень мартаагүйбди.

Коммунис ажалай бригадын хүтэлбэрилэгшэ прессовщик В. И. Моисеев үгэ хэлэбэ.

— Мартын 3-да бидэнэр РСФСР-эй Верховно Соведтэ болон нютагай Соведүүдтэ депутадуудые һунгахабди, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Совет хүнүүд хадаа арадай этигэлтэ түлөөлэгшэдэй, Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ хүбүүд, басагадта өөрынгөө найдабариие үзүүлхэ юм. Эгээл тиимэ хүнэй нэгэниинь Андрей Павлович Кириленкын байһанда уралмашзаводойхид ехээр омогорхоно. Манай кандидадай Ураалда ажаллажа байһыень бидэнэр бултадаа һананабди. Заводой цех соогуур, барилгын талмайнууд дээгүүр, ябахыень, клуб соо, хүдэлмэришэдэй столово соо ороод ябахыень яһала харадаг байгаабди.

Һунгалтын үдэр А. П. Кириленкын түлөө барандаа дуугаа үгэхые бүхы һунгагшадые тэрэ уряалба.

Энэ суглаан дээрэ инженер-конструктор Е. Н. Полуянова, хуушанай коммунист, 1919 онһоо хойшо КПСС-эй гэшүүн В. Г. Моисеев, заводой директор В. В. Кротов болон бусад үгэ хэлэбэ.

Депутадта кандидат А. П. Кириленко һунгагшадтаа хани халуунаар угтуулжа үгэ хэлэбэ. Совет арадай габьяата ажалай, партиин, тэрэнэй ленинскэ ЦК-гай ба Н. С. Хрущевой тон ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэриин ашаар РСФСР-эй Верховно Соведтэ энээнэй урда тээ болоһон һунгалтаһаа хойшо манай Эхэ орон туйлай ехэ амжалта туйлаа гэжэ нүхэр Кириленко хэлэнэ.

Манай орон дотор үргэн дэлисэтэйгээр коммунизм байгуулха программа баталан абаһан КПСС-эй XXII съездын агууехэ удха шанар тухай нүхэр Кириленко хэлээд, РСФСР-эй промышленностиин ба хүдөө ажахын хүдэлмэриин дүнгүүд тухай һунгагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Суглаанда хабаадагшадта баяр хүргөөд, тэдээгээр дамжуулан, Свердловскын бүхы һунгагшадта баяр хүргөөд, арад зоной этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэб гэжэ А. П. Кириленко һунгагшадаа найдуулба.

Зоной найдабариие харюулха

Ивалгын жэшээтэ-туршалгын ажахын 6-дахи отделениин уужам һаруул клуб. Үдэшын 9 час. Улаан бүдөөр хушаатай ута столой саанаһаа эндэхи отделениин партийна организациин секретарь нүхэр Данзанов бодожо, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат-һаалишан **Бабасан Бальжинимаевна Линхобоеватай** уулзалгын суглаае нээбэ.

Суглаанай нээгдэмсээр этигэмжэтэ нюур ветеринарна врач Александр Дымбрылов үгэ абажа, депутадта кандидат Бабасан Бальжинимаевна Линхобоевагай намтар, ажал хүдэлмэри тухайнь хөөрэхэ зуураа иигэжэ хэлэбэ:

— Бабасан Бальжинимаевна 1955 онһоо хойшо һаалишанаар ажаллажа баян дүй дүршэлтэй болонхой. Нүхэр Линхобоева даалгагдаһан хүдэлмэридөө тон харюусалгатайгаар хандажа, жэл бүри муу бэшэ амжалта туйлана. Жэшээнь, нёдондо жэлдэ үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һааха уялгатай байһан аад, 2457 литр һү һаажа, совхоз соогоо түрүү һуури эзэлһэн байна. Бабасан Бальжинимаевна залуушуулые өөрынгөө дүй дүршэлдэ һургадаг, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг хүн юм. Нёдондо жэлдэ нүхэр Линхобоева коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Мартын 3-най үдэртэ депутадта кандидат Бабасан Бальжинимаевна Линхобоевагай түлөө булта даа нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэхыень нүхэр Дымбрылов һунгагшадые уряалба.

Үгэ хэлэһэн багша И. В. Алексеев, жэшээтэ-туршалгын станциин парткомой секретарь нүхэр М. П. Сергеев, залуу һунгагша Александр Хабарков гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, нүхэр Б. Б. Линхобоева манай этигэл найдабариие харюулжа шадаха байха гэжэ мэдүүлбэ.

Удаань хүдэлмэришэн П. Н. Лубсанов трибунада гараад, манай отделенидэ 8 жэлэй һургуули нээхэ хэрэгтэ туһалха бэзэт гэжэ кандидадта депутат нүхэр Б. Б. Линхобоевада захиха байнабди гэбэ.

Сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат **Бабасан Бальжинимаевна Линхобоева** трибунада гараад иигэжэ мэдүүлбэ.

— Нүхэдүүд, таанар намайе, юрын һаалишаниие, республикын засагай дээдэ органдо кандидадаар дэбжүүлһэндэтнай баяр баясхалание хүргөөд, таанарай этигэл найдабариие харюулжа, арадай хэрэгтэ хүсэ шадалаа гамнангүй зорюулхаб, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Мүн тэндэ Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Соведэй депутадта кандидат **Ц.-Ш. Вамбуева** һунгагшадтайгаа уулзаба.

В. Жигжитов.

Кандидадуудтай уулзалга

ХҮДЭРИ-СОМОН, февралиин 22-то наранай элшэ урда үдэрнүүдтэ орходоо урин дулаанаар шарана, үйлсэ гудамжаар саһанай уһан булангиртан урдана, гэрэй хушалтаһаа дуһаа шоб-шобхон дуһална.

Эгээл энэ үдэр совхозой түб—Хүдэри-Сомондо хүн зон олоороо сугларанхай. Тэдэнэй олониинь гоё һайханаар хубсаланхай, хүхюу зугаатайнууд.

Эдэмнай совхозой хүдэлмэрилэгшэд, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй түлөөлэгшэд болон тосхоной алба хаагшад гээшэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн хонишон Цырен-Долгор Гончиковна **Цыремпиловатай,** аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн райфинотделэй эрхилэгшэ Михаил Васильевич **Олзоевтой** уулзахаяа сугларһан байна.

Уданшьегүй суглаан нээгдэжэ, түрүүлэгшэ Петр Викторович Агафонов этигэмжэтэ нюур болохо совхозой экспедитор Буда Дамдинович Гомбоевто үгэ үгэбэ.

Нүхэр Гомбоев кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Гомбо-Цырен Цыремпиловагай намтар болон ажалайнь дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Аймагай Соведэй депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур—аэродромой начальник Иван Очиржапович Бадмаев үгэ абаад, кандидат М. Олзоевой намтартай танилсуулаа.

Удаань Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник Максимов, үхибүүдэй библиотекые даагша Сабашникова, эндэхи больницын хирург Исмаметова, һургуулиин директор Кривогорницын гэгшэд халуун баярай үгэ хэлээ. Эдэнэр Хүдэри-Сомондо соёлой ордоной барилгада туһаламжа үзүүлхые гуйгаа. Мүн бусадшье шухала хүдэлмэриин хэрэгсэлнүүдэй хангалтада туһалжа байгыт гээ. Тиигээд, округойнгоо бүхы һунгагшадые мартын 3-да нэгэн хүн шэнгеэр дуугаа үгэхые уряалаа.

Кандидадууд Цыремпилова, Олзоев гэгшэд харюугай үгэ хэлэхэдээ, тэдэниие дээдэ засагта дэбжүүлһэндэнь баяр хүргөө. Тиигээд һунгагшадай этигэл найдабариие хүсэд харюулжа шадахабди гэжэ мэдүүлээ.

Һүүлээрнь эндэ сугларагшадта уран һайханай бүлгэмэй концерт харуулагдаа.

И. Жамьянов.

Хабарай тарилгада техникые хаһа саг соонь бэлэдхэхэ

Хабарай саг ойртобо. Дунда Азиин полинууд дээрэ, Кавказай хадалиг газар нютагуудта, Украинын урда талын районуудта уринай амин унажа эхилээ. Туркмениин нуганuудта тарилгын хэдэн зуун агрегадууд хүдэлнэ. Урда Казахстанда, Узбекистанда, Таджикистанда хабарай тарилга эхилээ. Удахагүй ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хаа хаанагүй полевой хүдэлмэри хэжэ орохонь.

Мүнөө жэлдэ үндэр ургаса абаха, Эхэ орондоо бүри ехэ ороохо, тэрэшэлэн мяха, һү болон мал ажалай бусад продуктнуудые үгэхын тулада хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүхы һанал бодолоо, хүсэлэл оролдолгоёо зорюулна. Хүдөө ажахын продукци бүри элбэгээр абахын түлөө социалис мүрысөөн Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин таряашадай үүсхэлээр орон дотор улам үргэнөөр дэлгэржэ байна. Хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхын, тэрэниие жэшээтэ һайнаар үнгэргэхын, үндэр баян ургаса абаха бата бэхи үндэһэ һуури табихын тулада колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ехэ оролдолго гаргана.

Хараалагдаһан зорилгонуудые туйлаха үнэн зүб зам КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүд, партиин Центральна Комитедэй Президиумдэ Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэг соо заагданхай. Хүдөө ажахын продуктнуудые бүри элбэгээр абаха тодорхой түсэбүүдые колхоз, совхозууд зохёогоод байна. Тарилгын талмайн хубаарилгые саашадань нарижуулан һайжаруулха, газар тарялан бүри болбосоноор эрхилхэ хэмжээнүүд эдэ түсэбүүд соонь хараалагданхай.

Мүнөө жэлдэ колхоз, совхозуудта тракторна хүдэлмэриин хэмжээн нилээд ехэ болоо, полинууд болон фермэнүүдтэхи хүдэлмэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулга дүүргэхэ үүргэ бүри дээшэлнэ.

«Хүдөө ажахые техникээр бүри һайнаар хангаха хэмжээнүүд гүрэнэй зүгһөө абтана. Мүн мүнөө бии байһан техникээрээ һураггүй ехэ юумэ хэжэ болохо байна. Эрхим механизаторнууд мүнөөнэй техникээр һайнаар хүдэлмэрилхэ ульгэр жэшээнүүдые харуулаа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ехэ арга боломжонуудые элирүүлээ. Хэрбээ тэдэнэй дүй дүршэл хэрэглээд байгаа һаа, мүнөөнэйнгөө техникээр олон юумэ хэжэ болохо байна. Энэ хадаа минии һанахада үйлэдбэриин управленинүүдэй гол зорилгонуудай нэгэн болоно» гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглээ һэн.

Өөһэдтэнь даалгагдаһан техникые шадамараар ашагладаг, ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг хүдөөгэй механизаторнууд манай орондо жэл ерэхэ тудам олон болоно. Колхоз, совхозуудай полинууд дээрэ шэнэ юумэ үүсхэһэн А. Гиталов, И. Мануковский, В. Светличный, В. Первицкий, П. Сапунов болон бусад олон нүхэдүүд ороохото болон пропашной ургамалнуудай үндэр ургаса абадаг шадабаритан гэжэ алдаршанхай. Тэдэнэй хүдэлдэг ажахынуудта түрүү дүй дүршэлэй һургуулинууд байгуулагданхай. Техникые эрхимээр ашаглаха, эгээн лэ багаар хүсэ болон мүнгэ зөөри гаргашалаад, хахалагдадаг газарай гектар бүриһөө эгээн ехэ продукци абаха арга методуудые хэдэн зуугаад механизаторнууд эдэ һургуулинуудта һуража, шудалдаг байха юм.

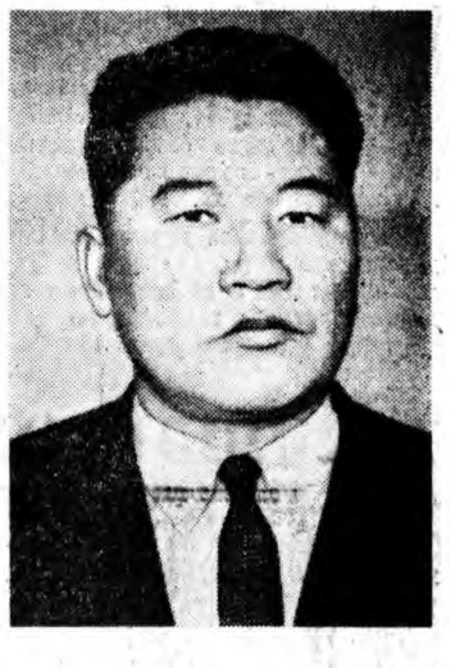
Хабарай тарилгын урда тээхи хүдэлмэриһөө: полинууд дээрэ саһа тогтоолгоһоо, нютагай үтэгжүүлгэ суглуулгаһаа, үрэһэ сэбэрлэлгэһээ ургасын хуби заяан нилээд ехээр дулдыдадаг. Энэ хүдэлмэридэ мүнөө түрүү механизаторнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиихэтэй хамта хүдөө ажахын техникые заһабарилха тухай тэдэнэр ехэ оролдолго гаргадаг. Тракторнууд, газар элдүүрилдэг болон тарилгын машинануудые заһабарилгые мартын 1 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялга Курска областиин механизаторнууд абаа. Эндэ хүдэлмэри графигай ёһоор хэгдэдэг, заһабарилга хэхэ поточно-узловой метод үргэнөөр эмхидхэгдэдэг, шанарай хойноһоо шанга хиналта тогтоогдодог байгаа. Тэрэнэй ашаар областиин ажахынууд тракторнуудые заһабарилха түсэбөө дүүргээд байна. Ростовой областиин механизаторнууд өөһэдынгөө үгэдэ нэрэ-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд



АНОХИНА
Нина Андрияновна—
Кабанскын совхозой инкубаторна станциие даагша.



МОДОГОЕВ
Андрей Урупхеевич —
КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь.



ЛЫСОВ
Валентин Федорович —
Зэдын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник.



ЕЛАНОВ
Семен Онгоевич —
Баргажанай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин начальник.

Арадай кандидадууд

Ажалдаа шалгарааша

«Зина, ши гараа бараад миин бү һуу... Ерэ наашаа хамhалса», — гээд лэ эжынь юушье хэлэжэ байгаа hаа, хажуудаа асараад хүдэлгэдэг, залхуурад гэһэ hаань, зандаргалжье hэн. Баһа «ажалша болоо hаа, эрхим гаргахаш, ажалша бэшэ hаа, ажал бү абахаш», — гээд лэ тэрэ гэр соохи ажалда зараhанаа балаалhан мэтээр ходол hануулжа, ханхо хэлэн боложо байгша hэн. Теэд Зиные мүнөө харахада үнэхөөр ажалша hүбэлгэн: ахынь hургаал сохом иигэжэ нүлөөлөө юм гү, али өөрынь анха түрэлхиин бэрхэ юм гү — энэмнай абаhаар тодорхонь бэрхэтэй хэрэг.

Хадан жэлэй турша дотор Зинаида Федотовна Бэшүүрэйнгээ совхозой 4-дэхи отделениде тугалшанаар хүдэлнэ. Энэ ажалда анха ороhониинь баhал өөрын шалтагаантай юм. «Эндэхи зарим уладнай тараан ажалhаа ондоо юумэ абаhаар тоохогүй муутай. hаалишад, тугалшад болохоhоо огто арсадаг. Заримуудынь яалгажашье байгаа hаа, мал ажал дээрэ хүдэлхэ дурагүйнүүд... Тьфу!..

—Зина, тугалшан боложо туhалыш даа —гээд, нэгэтэ фермые даагша гуйжа ерээ бэлэй. Теэд Зина гайхаhандаа абаhаар зүбшөөбэгүй. Үмсынь үнеэнэй тугал hанаандань ороодхино. Теэд гансал хүхүүлдэг ха юм. Ондоо ямаршье харууhа хэдэгээ ойлгожо ядана. «Совхозой тугалнууд... Олон... Булта эхэhээ таhалагданхай. Яажа тэдэниие тэжээдэг, тэнжээдэг юм?.. Арадай алтан зөөри... Үбшэлөө, гарзалаа hаань, ямар ехэ тодхор бэ» гэхэ мэтын бусайданги гажа буруу бодолнууд Зинын булгархай хурдан ухаае манаруулна... Тиигэжэ нилээд hанаата, бодолгото болоhоной удаа «олон янзын ажал хэжэ ябанхаар, нэгэ ажалда мэргэжэбэл дээрэ. Тулюужашьеб, туршаад лэ үзэхэ болоо. Бусадтал адли бүршажа, арсажа яажа болохоб» гээд шиидээ hэн ха.

Түрүүшээр яhала түдэгэсөө.. Дандаа шэнэ заабари, захяанууд. Ехэ эрдэм бэшэгтэй бэшэ hэн хойноо тэдэниие бултыень толгой соогоо тодо һоноороо хадалгажа ябаха гайтай. Тугалнуудые элүүр энхэ, бүтэн бүлээн байлгахаhаа гадна, шагнүүрыень түргэнөөр нэмээжэ, хабтайса таргалуулха хэрэгтэй...

Түрүүшын хахад жэл соо нилээд хара, сагаан хүлэhэ бушхуулан түйлаба.

Газлагаа байhан сагтаа Зина гэртэ бэшэ, харин саг үргэлжэ хэзээ бэлшээржэ гү, али тобиржоhон тугалнуудаа зүлгэ зөөлэхэн ногоондо адуулжа гү, али үнеэнэй тугаллалтыень хүлеэжэ эхэдэнь долёолгожо, зөөлэн хохир гү, али обёосой hолоомон дабhахар урид байлдаха гү, али боргожоhонуудтань «hургажа, бүдүүн тэжээл эдюулжэ» —айхабтар олон янзын ажал хэжэ орообо. 44 толгой тугалнууд. Ветеринар заабаринуудые нэгтэшье мартадаг, хазагайруулдаггүй дүүргэжэ hаладаг байба. Түрүүшын жэлээ ажал дүршэлгүйдэжэ зүдэрhэн тэмдэгтэй ябагша hэн: туранхай дээрээ бүри туранхай болоhон шэнгээр үзэгдэжэ бэлэй. Теэд юун гэхэбтэ, ажалша хүн абаhаар лэ бэрхэ хэээ харуулха hэн: бүхы 44 тугалынь бүтэн бүлээн, элүүр энхэ байлгаhаа гадна, хэрбээ анха түрүүн 8 центнер 71 килограмм болоhон hаа, 11 hара үнгэрөөд байхада 127 центнер 15 килограмм болоо бшуу. Энэ үе соо нэгэ тугалда 90 түхэриг 70 мүнгэнэй үбhэ тэжээл эдюулэгдээ. Үбhэ тэжээлэйнь, харууhанайнь таргашые хамталхада 11 hара соо нэгэ тугалда 110 түхэригэй юумэ гаргашые хамталхада 11 hара соо нэгэ тугалда 110 түхэригэй юумэ таргашалагдаhан байба. 3 центнер шэгнүүртэй нэгэ тугалай мяха гүрэндэ худалдахада 200 түхэригэй болоо гэхэ гү, али ажахыда 90 түхэригэй сэбэр олзо оруулаа. Бүхыдөө 44 тугалhаа 3960 түхэригэй оршо абтаба!

...Орой hүни. Гэрэй үүдэ гэнтэ хэншьеб угаа шангаар, hалаша hандашагүйгөөр нэргэбэ.

— Хэмши?

— Би, би... Үтэр нээ, шухала хэрэгтэйб,—гээд таниhан нүхэр басаганиинь забда залигүй, хашхаран hагад дуугарба.

Теэд юунэйшье болоhые ойлгожо ядажа, hанаагаа зобошоhон Зиныш: «Тугалай байрада... аюул болоо гү», гээд үүдэ нээхэтээ хамта асуухадань тэрэ басаганиинь шангаар хүвүүдэшэнэ.

— Юун болоо юм? Дэмырээ гүш? Николайе бү hэрюулэ.

— hэрюулхэб... Зорёон hэрюулхэб,—гэбэ.—Юун болооб гэхэдэ, шимнай Сибириин хүдөө ажахын түрүүшүүлэй ехэ суглаанда Новосибирск ошохо болооош. Районhоо звонилаа. Никита Сергеевичтэй уулзахаш... Ойлгоо гүш! Би ерэтэршни, тугалнуудыешни хараха болооб. Ойлгоо гүш?—гээд айхабтар баяртай шангаар үгэлнэ.

— Үгы, юугээ хэлэнэш? Али шоглоно гүш?

— Хэзээ хэн иигэжэ шогложо байгаа юм... Үглөөдэртөө мордохошни ёhотой...



З. Ф. Литвинцева

Зина айхабтар ехээр бахардаhан, баярлаhан янзатайгаар богоhынгоо саана зогсон гээгдээ hэн.

Бүхы Сибириин түб хото руу мордолгон... «Зинаида Федотовна, Новосибирскдэ үгэ хэлэхэ болонот... Шэбшэжэ, бодожо ябагты. Бишье туhалалсана бэзэб» гээд, нэгэ сугтаа ябаhан хүдөө ажахын мэргэжэлтэ, буряад хүн hалана, hанданагүй, саарhа блокнот дээрэ малаан духаяа эльбэсэгээн hуужа, юушьеб даа бузар булайгаар эреэлжэ бэшэнэ. «Эндэ шинии хэлэхэ юумэ бэшэжэ байнаб даа. Никита Сергеевичэй урда элидхэхэш» гээд лэ ходо дабтан хэлэжэ байгаад энеэбхилхэ юм. Тиихэдэнь дали жэгүүр hэбижэ, баярай үер соо умбашаhан Зинын сэдьхэл багаха баглайран бүлхитэжэ эхилбэшье, хамаг хэжэ ябаhан ажалынь альган дээрэ мэтэ аржагар тодоор урдань жэрэгэнэн харагдахадал гэнэ: Хёлгын зүүн эрьедэ оршоhон Слобода тосхониинь, зунай зулгы сагта үглөөгүүр бүри эмээллээд табилуулдаг үндэр хээр мориниинь, шантагар хөөрхэн тугалнуудынь, ногоон хибэс долгилуулан байдаг тээлнигынь...—булта сэбэр уhатай нуурай оёорто туноhан мэтээр сэдьхэлэйнь гүн соо үнгын hолонго татан үзэгдэнэ. Баhа тиигэн hуутараа тугалнуудтаа hанааниинь зобоно: «минии ерэтэр яажашье байха барманууд ба. Нялха нарай, харууhанайл, амигад даа... Ондоо гарта олон үдэр соо байха бэшэ хадаа ээлэхэл юм бэзэ даа» гээд бодоно. ...Теэд яажа байна гээшэбиб... Энээн тухайда суглаашадта хөөрэхэгүй ха юмбиб... Тэрэ дүй дүршэл гэдэг тухайдаал хэлэжэ үгэхэ уялгатай болоно ха юмбиб» гээд улам бодолгото болон hуугаа бэлэй.

Аглаг үргэн Сибириин алишье зүг бүхэнhөө сугларhан айлшад, түрүүшүүл, партийна хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд... Хуралдаанай Президиумдэ хүндэтэ Никита Сергеевич... Зинаида Федотовна харгыдаа ехэ «hанаанда хатанги» ябаашье hаа, мүнөө ехэ хүхюутэй, бэеэ монсойтор абанги... Теэд «талаан болоходоо» Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон Бүтэд Батуева оройдонь үгэ хэлэжэ «абарба»... hүүлээрнь Никита Сергеевичтэй зэргэлэн hуужа, дүрэ зурагаа абхуулжа, сэдьхэлынь бүришье hаа, сэсэг мэтээр hалбарба.

— Бүхы наhан соогоо үзэhэн жаргалаймни дээжэ энэл юумэл даа, —гээд, Зинаида Федотовна Новосибирск ошоhон тухайдаа мүнөөшье айхабтар урматай хүхюунээр хөөрэдэг юм.

— Тиихэдэ би тэрэ суглаанда хабаадалсахадаа мүн саашадаашье улам эршэмтэй шангаар хүдэлхэ, шэнэ онол арганuудые ажал хүдэлмэри дээрээ бүри зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ тухайдаа өөртөө тангариг үргөө хүм. Энэмни Эхэ оронойнгоо урда үгэhэн тангарит байгаа юм. Арад зоной аша туhада түрэл партиимнай иимэ ехэ оролдолго гаргажа байхадань, энээниие муугаар харюулжа болохогүй,—гээд Зинаида Федотовна залан сэхээр зугаалжа hуудаг.

Тэрэ ехэ хуралдаанhаа бусажа ерээд байхадаа, нүхэр Литвиинцева улам эдэбхитэй шударгыгаар ажаллажа ороо hэн. «Бодо малай үүлтэр hайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гээ hаа, тугалнуудаа hайнаар тэнжээхэ ёhотойбди. Мал болохо тугалhаа» гээд ехэл абьяастайгаар идхахаhаа гадна, тугалнуудые жэлтэй болоторнь шахан таргалуулжа, хямда сэнтэй мяха абадаг болохо гэhэн үүсхэл гаргаа hэн. «Үгэжэл шадаха hаа, үгэеэ үгэ» гэдэг ха юм даа. Зина яhала үгэдөө хүрэжэ, «үгэжэшье шадаа». Жэшээнь, үнгэрэгшэ 1962 ондо 56 тугал жэлтэй болоторнь шахуу харууhалхадаа, тэдэнэйнгээ амидын шэгнүүрые бүхы дээрэнь 150-аад центнер хүрэтэр нэмээжэ шадаа. Гүрэндэ 22 толгой эрэ тугалнуудые туд бүридэнь 290 килограмм шэгнүүртэйгээр худалдаа. Жэлэй турша бүхы тугалнуудтаа миин лэ 976 түхэригэй тэжээл гаргашалаа. Энэ гаргашыень хороогоод байхада, нүхэр Литвинцевагай харууhалhан тугалнууд жэл соо совхоздоо 7584 түхэригэй олзо оруулhан байна.

Тугалшан Зинаида Федотовна бүхы управлени соогоо түрүүлжэ ябана. Үүсхэлыень дэмжээшэдшье олошорно. Нёдондо хэдэн арбаад тугалшад Бэшүүрэй колхоз, совхозуудhаа ерэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаа бэлэй. Энээнэйнь аша үрэшье аргагүй ехэ.

Түрүү хүнэй ажал хүдэлмэри, абьяас үүсхэлыень арад зон hайшаана.

Бэшүүрэй совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон бүхы коллектив нүхэр Литвинцевае республикынгаа Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэмы нэрлээгүй.

Зинаида Федотовна улад зонойнгоо үзүүлhэн үндэр hайхан этигэл найдабариие үнэхөөр дүүргэжэ шадаха үүсхэлшэ хүнүүдэй нэгэн ха юм.

Б. Жамбалов,
Р. Цыбиков.

Хэшэг ехэтэй малша эхэнэр

ХОЁР ханинар малайнгаа үглөөнэй халуулга бэлдэхэ гэжэ үнөөхил нэгэ хэмдээ, үүр хяраанаар газаашаа гарабад. Буусынгаа баруун тээхи хаялгада хуhа, шэнэhэ оноobшотойхоноор унагаажа, түргэбшөөр хэhэн хуhамаг соогоо үбhэ үрижэ ябатарнь, Улаагта голой уруухина машинын хүнхинөөн дуулдаад, уданшьегүй урдахи бүлэг бургааhанай баруугаар гал ялалзаба.

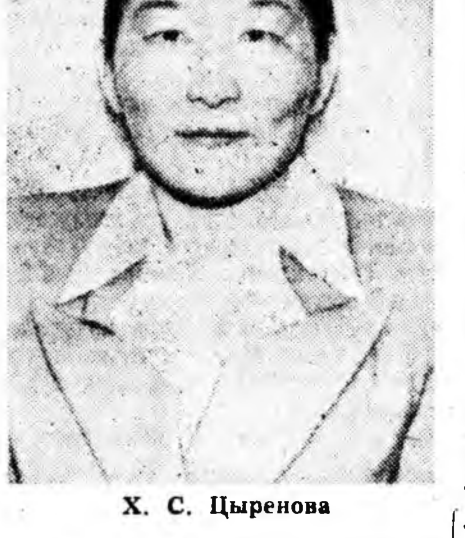
— Хэн ерэбэ гээшэб? Түлеэшэн аабы гэхэдэ, иимэ эртэ ябахаяа хатаг.

— Үгы, Лодой, хүбүүдшни хубиингаа түлеэндэ ошохо гэбэл, түйлаӣ бэрхэнүүд болошодог бэшэ hэн гү?—гэжэ Хандань хошонлоод абана.

Тингээдшье үхэршэд доро дороо бодолгото болоhон шэнги анирүгүй ябажа, үдэшэ томогтоо оруулhан шарга үбhэеэ томо томоор тэбэрин аахилалданад.

ЗҮҮН шэбэрэй тошондо малаа уhалаад, намартаа мүлжүүлжэ халсагай, сарья болошоhон хүхэ hолоомын поли руу хашарагуудайнгаа тэгүүлхэдэ, үдэрэй игаабари хадань бага ябад гэг лэ даа гэжэ hанаад, Ханда тэдэнэйнгээ хойноhоо моринойнгоо зүн соо галдюулба.

«Үглөөгүүр ерэhэн тэрэ хүнэй наhан заяандам hанагдаагүй hонин дуулгахаяа зорюуталааб гэхэдэнь: «татай, намаар яахатнай гээшэб?» гэжэ абаhаар юундэшье хэлэжэрхибэ hэнбиб?... Эгэтын hунгуулиин округто hунгуулхаар зүбшөөлөө үгэбэб гэhэн саарhа бэшэхэ барихаhаа бахардажа, Ильин багшые нилээд шалаабашье hэн хаб даа... Жэгтэйл юумэ гээшэ ха даа. Арба гаран жэлдэ Ара Нохоони, Заза, Түрхэл—хабтагай Яруунын хүбшын бэлшээри байнал гэжэ зайжа, намар тарянай полиин захаар зөөжэ, hаари хүйтэнэй унахада, Хара Тоором, Сүмбэр, Улаагта гол горхонуудай эхиндэ тогтожо, малайнгаа хойноhоо аха аргаараа оролдон, огтобшоор ябахадаа тиимэ hүрхэй үйлэ хэрэг бүтээнэбди, олоной нюдэндэ обёорогдонобди гэжэ Лодой бидэ хоёрой хэмнай бодобо бээ. Бага хүүгэдгүй, hомон, залуубар зои хадамнай, холо дүтэ ябаха малда манпритие оруулhан юм бэзэ. Теэд малшаншье болоогүй hаа, ар-



Х. С. Цыренова

телиин ондоо ажалда хүдэлхэ уялгатай байhан ха юм бибди... Ингээд hунгагшадтаяа уулзажа, суглаанда ябаха болохот, бэлдэжэ байгты, гэжэ тугаархи этигэмжэтэмнай хэлэнэ hэн. Олон зоной урда гаража үгэ хэлэнхаар, 120 үхэрэйнгээ хонолгын шабааhа гансаараа сэбэрлэжэрхёо hаа hураггүй бэлэн ааб даа. Теэд яахаб, зоной найдабариhаа үнэтэй юун байлтайб? «Хамартаа хүрөөд ерэхэдэнь», нүхэдэй туhаламжаар «уhаша» бологдохол юм бэзэ. Тиигэжэ иишэ, тиишээ ябаха болоходом, нүхэрни гансаардажа, малдаа тухашархань хадаа» гэхэ мэтэ олон бодол мухарюулжа ябатараа, Ханда гэнтэ жолоогоо шангадхан; сагаан морёо нэшээд, hүрэгөө дахуулдаг шоодбори хоёр хашарагаа амадан, тэхэрюулхэ гээд, хатаргажархиба...

НАРА, hалхи, жабарта хүрин болоhон сэбэр шарайтай, хүдэр шамбай, налагай сэхэ энэ эхэнэр нигэжэ хазаар морёор малай дэргэдэ ябажа, хэды холо газар гаталаа хаб?! Тодорхойлоо hаа, 10 жэлэй хугасаада Хандын гараар хэды олон мал тобиржон шахагдажа, али шэнээн ехэ мяхан гүрэнэй жасада ороо гээшэб?!

Гансал нёдондо үбэл, хабар 120 толгой хашараг шахажа, үхэр бүхэнэй амидын шэгнүүрые сүүдхэдээ 750—800 граммаар нэмээжэ, атар тарганаар худалдаанда туугаа. Тиигэжэ сохом 180 центнер (үүсэлэгдэhэн шэгнүүр) гадартайхан мяхан городой ажалшадта эльгээгдэhэн гэхэ гү, али Ханда нүхэртэеэ хоюулан хахад жэлэй туршада 500 хүниие мяхан хоолоор хүсэд хангажа байгаа бшуу.

Тэжээhэн малаа зунай эхеэр тушаахадаа, «олон үсөөншье hаа, малай харууhанай янгиинь ганса» гэжэ хэлээд, үбгэн hамган хоёр баhал 120-оод толгой (ёhоороо хадаа гурбан хүнэй нормо) тахи тухи буруунуудые суглуулhан юм. Тэдэниие хүхэ ногооной шэмэдэ хүсэлүүлжэ, түлжүүлжэ урдихын хойноhоо илангаяа Ханда Сандитовнагай оролдоhоной харюуда, ойро зуурын турша соо тажаа буруудынь таниглахаар бэшэ болотороо хубилаад, мүнөө хадаа шэгнүүр дээрэ табижа ханалгүй шахамалнууд боложо байнхай.

ХАНДА Сандитовна Цыренова манай нютагай басаган, бага наhанhаа үншэрхэ, үрөөhэдхые үзэhэн, эдир залууhаа хамтын ажалда хатуужаhан, ёhотойл хүндэтэй, бүгэдэнэймнай hайн таниха нүхэр гээшэ, — гэжэ Хориин үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхозой гэшүүдэй hунгуулиин урдахи үргэн суглаан дээрэ үетэн сасуутанайнь нэгэн Цыдендоржо Дамбиев хэлээ hэн. Мүн Тайлууд сэлеэнэй ород Семен Белоусов, нютагай ахамад зоной түлөөлэгшэ Галсан-Доржо Будаев, колхозой парткомой секретарь Бизья Гармаев болон бусад олон нүхэд хэн нэгынгээ түрүүн ама хахалжа, эрхим басагандаа соло дуудахые үнинэй хүлеэжэ байhан мэтэ, эбдүүсэн, бүгэдөөрэн hайн hайхан үгэнүүдые хэлэжэ, сэдьхэлэйнгээ гүн гүнзэгыhөө баяр салгидхан, нэгэн дуугаар нүхэр Цыренова Ханда Сандитовнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидаар Эгэтын № 102 hунгуулиин округhоо дэбжүүлээд, бүридэлдэ абаад байхадань, халта уярмааршье, омогорхохын ехээр омогорхохооршье байгаа hэн.

Мартын 3-най үдэр Эгэтэ—Үльдэргын, Хандира—Маарагтын, Улзытэ—Хархын малшад, таряашад, тус округой бүхы hунгагшад арадай кандидат Цыреновада үндэр дуугаа үгэхэнь лабтай.

Ц. Дугаров.

Хэжэнгын совхозой ажалшад, малшад бү[...] дай социалис мүрысөөндэ оролсон, шэнэ зо[...] гоор, шэнэ хүсэтэйгөөр хүдэлхэнь.

Түрүүшүүлэй зэргэдэ бултадаа

Манай совхозой бүхы фермэ болон бригадануудта түүхэтэ долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлые хэр зэргэ амжалтатайгаар үнгэргөөд, табадахи жэлдэнь ямар зорилго табижа, юу хэхэ байhан тухайдаа хэлсэhэн тон hонирхолтой хамтын тоосоото суглаанууд хаа хаанагүй болоно.

Иимэ суглаан hаяхан совхозой нэгэдэхи фермын түб Хүхэ-Добо тосхоной улаан булан соо болобо. Үнгэрhэн 1962 оной дүнгүүдые хараад байхада, ажалшад, малшаднай ажахыгаа хүгжөөлгөөр бага зэргэ амжалта түйлаа гэжэ тэмдэглэхэ ушартай.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай совхоз газар тарялангаа зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр эдлэхэ хэмжээнүүдые шэнээр хараалаад, 1962 ондо ороohо тараа урда жэлнүүдэйхиhээ хэдэн дахин ехээр ургуулжа, гүрэнэйнгөө амбаарта түсэбөөр хараалагдаhанhaa 6000 центнерээр ехэ ороohо оруулаа. Мүн урда жэлнүүдтэ гүрэнhөө уриhаар абаhан үриеэ дүүрэн бусаагаа.

15700 центнер hү гүрэндөө тушаажа, абаhан уялгаяа 102 процент дүүргээ. Мүн баhа үндэгөөр 133 процент дүүргэгдээ. Газар уhалагшаднай 12000 га газар hайнаар уhалаад, урда урдынхиhаа hайн шанартай үбhэ элбэгээр абаа бшуу.

Совхозой фермэнүүд хоорондын социалис мүрысөөнэй дүн гаргахада, хоёрдохи фермынхид үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1215 литр hү haaжа, совхоз соогоо түрүүлээ. Дүрбэдэхи, табадахи, нэгэдэхи фермэнүүд тус тустаа 1167, 1071, 987 литр hү үнеэн бүриhөө haahан байна. Энэмнай тон бага гээшэ ааб даа. Юуб гэхэдэ, мүнөө республикын колхоз, совхозууд үнеэн бүриhөө адагынь 1700—1800 литрhээ бага бэшэ hү haaха гэhэн зорилготой хүдэлнэ ха юм. Харин зарим hаалишад мүнөөшье жэлдэ үнеэн бүриhөө 2000—2500 литр hү зүндөө haaна ха юм. **Бүхы отделени, фермэ, совхозоороо түрүүшүүлэйнгээ зэргэдэ гараха гэhэн зорилго табигдаад байна. Мүнөө манай совхоздо 2000 литр, мүн тэрээндэ дүтэрхышье hү haaдаг түрүүшүүл бии. Жэшээнь,** үнгэрэгшэ жэлдэ совхозой **түрүү hаалишан Юмжид Дамбаева даажа байhан үнеэн бүриhөө 2187 литр hү haaжа, бүхы Хориингоо үйлэдбэриин управлени соо түрүү hуурида гараа.** Тэрэшэлэн hаалишад: Нина Дагбаева—1545 литр, Балма Намжилова—1634 литр хүрэтэр hү haaгаа бшуу. Үнинэй hаалишан Цыбикмид Рыгзенова тэдэнhээ байлайшье ехээр гээгдээгүй. Энэ нүхэрнай аяар 1930 онhоо эхилээд энэ үдэр хүрэтэр нэгэ жэлhээ байха, нэгэ үдэршье hаатаагүй, үнэн шударгыгаар хүдэлжэ байhан, ажахын эгээл түрүүшын, эгээл үнинэй hаалишан юм. Цыбикмид hүүлэй арбаад жэл соо үнеэн бүриhөө жэлдээ 1400—1500 гаран литр алгадгүй hү haaгаад, хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг. 1954 ондо энэ hаалишан аймаг соогоо түрүү hуурида гаралсаад, Москва ошожо, Арадай ажахын амжалтануудые харуулха выставкэ хаража ерэхэ золтой байгаа.

Мүн тарая хуряалгын үедэ олохон комбайнернууд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг байба. Жэшээнь, комбайнернууд: С. Нимаев «С-6» комбайнаар 527 га тарая хадажа, 2500 центнер ороohо хуряагаа. Р. Хакимов «СК-3» комбайнаар 427 га талмайhаа 3237 центнер ороohо сохёо юм. Совхозой эрхим дархашуул Шойнжур Цыренжапов Жэмбэ Рыгзенов хоёр өөhэдөө ойдо гаража модо бэлдээд, Ахангайн гүүртэ дээрэ малай шэнэ байра түхеэржэ, малшад, hаалишадай байха шэнэ гэрнүүдые бүтээhэн байна. Иимэ жэшээнүүдые тоолоо hаа олон.

Совхозой малшад, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд Краснодарай хизаарай Усть-лабинска үйлэдбэриин управлениин колхозниггуудай, совхозой хүдэлмэришэдэй уряада харюу болгон, түүхэтэ долоон жэлэй табадахи жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые урда жэлэйхиhээ hураггүй ехээр абажа, түрэндөө элбэгээр худалдаха зорилто табяа. Тиигээд хамтынгаа суглаан дээрэ 1963 ондо хэхэ ажалайнгаа социалис уялга баталан абаба. Энэ уялга соогоо ма[...] нилээд олошору[...] мыень эрид да[...] на. Тусхайлбал[...] до малаа 7400 [...] тэрэ тоодо 26[...] бди. Хонин hур[...] 61.650 болгоод[...] эсэстэ 33.500 [...] түсэб табигдана[...] хай үсхэбэрилгэ[...] табигдадаггүй hа[...] эрид олошоруула[...] тохо, мүн эхэ г[...] үсөөн башаа[...] Адуу hурэгөө 1[...] мүн эхэ мал бүр[...] хурьга, 60 унага[...] риhөө 12 порше[...] жүүлхэ зорилго[...]

Совхознай бүх[...] элсүүлэн, мал а[...] дуктнуудые улам[...] сангыень хямдару[...] **21100 центнер** h[...] **мяхан гүрэндэ** [...] Байгша ондо үне[...] килограммhаа ба[...] хонин бүриhөө [...] доошо бэшэ ноо[...] хонидhоо хамта [...] нер ноохо абажа[...] хабди. Бүхы тар[...] 120.000 центнер [...] жа абтаад, 4900[...] гүрэндэ тушааг[...] нёдондонойхиhоо [...] ряан худалдагдах[...] ниисэ эрид ехэ [...] шалан дээрэhээ 8[...] үбhэ хуряагаад, [...] силос даража, а[...] хүрэхэ тэжээлэр[...]

Усть-Лабинска [...] равлениин ажал[...] ригжоод, абаhан [...] гахын тула бүхы [...] даа, хэрэглэжэ, [...] hээ эмхитэй, орол[...] хэбди гэжэ совхо[...] ханизаторнууд, х[...] гэжэлтэд, алба [...] зориhондоо хүрэх[...] шамажа оронхой.

Хэжэнгын совхозо[...]

Ажалтай нягта холбоотойго[...]

Газаа саhа бордоhон шуухирна. «Коммунизмын зам» колхозой зоотехник Алексей Шаранович Улудаев байд гээд лэ сонхоор газаашаа хараад, hанаагаа зобоhон янзатайгаар: хэшээлэй эхилтэр час шахуу саг үлөөшье hаань, нэгэшье hурагша ерээдүй гэжэ дуугарба.

Зүгөөр тэрэ hанаагаа дэмы зобоhон байба. Уданшьегүй hаалишад Дулма Раднаева, Пылжит Раднаева, удаань тугалшан Базар-Сада Санданов, Василий Гармаев, ахалагша хонишон Даша Дамдинов, Буда Цыренов болон бусад, хамта хори гаран хүн сугларaa. Хэшээлынь хараалагдаhан саг соогоо захалба.

Иимэ зоотехническэ курса энэ колхоздо эмхидхэгдээд, хэшээлынь урагшатайгаар ябуулагдажа байнхай. Эндэ колхозой малшад олоороо hуралсана. Артелиин правлени зохидоор hуралсаха гэр байраар, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр, тетрадь, карандаш гэхэ мэтэ зүйлнүүдээр, номоор малшадаа хангаhан байха юм. Колхозой зоотехник Улудаев, ветврач Дылгыров гэгшэд мүнөө 9 хэшээл үнгэргөөд байна.

Нүхэр Улудаев хэшээлдээ оролдосотойгоор бэлдэдэг, тэрэнээ hонирхолтойгоор үнгэргэдэг. Шэнэ темэ гарахын урда тээ үзэhэнөө hурагшадтаяа дабтадаг заншалтай. Энэнь hурагшадай үзэhэн юумэеэ хадуужа абахадань туhатай байдаг.

hүүлэй нэгэ хэшээлдэ нүхэр Улудаев тугал яажа түлжүүлхэб, зүбөөр харууhалха, эдеэлүүлхэб гэжэ hурагшадтаа тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө. Илангаяа обёосой гурилаар кисель яажа хэхэб, үбhэнэй шүүhэ, ээдмэг бэлдэжэ, тугалнуудта уулгаха тухай хэлээ. Тиихэ зуураа, hурагшадые республикынгаа түрүү тугалшадай дүй дүршэлтэй танилсуулhан байна.

Зоотехническэ курсада үзэhэниинь малшадта ехэ туhа боложо үгэнэ. Тэдэнэр эрдэм наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл өөhэдынгөө ажалда хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Жэшээнь, тугалшан Базар-Сада Санданов хэшээлэй hүүлээр тугалнуудтаа үбhэнэй шүүhэ, обёосой кисель бэлдэжэ үгэдэг болонхой. Мүн тугалнуудта минеральна, витамин ехэтэй тэжээл үгэлсэнэ. Тиигэжэ тугалнуудаа нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлхэ, тэдэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ 800 грамм хүрэтэр нэмээхэ уялга абанхай.

«Тэжээл буйлуулха, малые зүбөөр эдеэлүү[...] hэнэй hүүлээр [...] ма Раднаева, [...] ва, Пылжит Р[...] жит Раднаева [...] тээ бүдүүн тэж[...] 4—4 килограм[...] 15—20 килогра[...] дэг болонхой. [...] бүриhөө тэдэ[...] 5—8 литр hү h[...]

Мүн гахайша[...] шэнэ, түрүү ар[...] лэжэ эхилээ. [...] дээрэ тэжээл б[...] түхеэрэлгэ тод[...] жэ тэжээл буй[...] гахайнууд дура[...]

Зоотехническ[...] жа ойлгоhоно[...] даа нэбтэрүүлн[...] хи хонишод ху[...] ническэ зааб[...] абаад, hайнаар [...] нэгэшье гарза[...]

Иигэжэ зоот[...] ралсал малаа [...] ондо оруулха х[...] Тэрэшэлэн зо[...] Улудаев, ветвр[...] гыров гэгшэд [...] хамта фермэн[...] ридэхи дутагд[...] рүүлжэ, дары [...] жээ абадаг за[...]

Захаамин.

Хабарай тарилгада техникые хаhа саг соонь бэлэдхэхэ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

тэй солотойгоор хүрөө. Доной полинуудай саhаар хушаатай зандаа байбашье, колхоз, совхозуудай хүдөө ажахын машинанууд болон багажа зэбсэгүүд хабарай полевой хүдэлмэридэ бэлэн болгогдонхой. Куйбышевска областиин, Кабардино-Балкариин болон Хойто-Осетиин автономито республиканuудай ажахынууд техникэ заhабарилгые амжалтатайгаар түгэсхөө.

Гэхэ зуура хэдэ хэдэн республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудта хабарай полевой хүдэлмэридэ машинануудые бэлэдхэлгэ ехээр гээгдэнэ. Украинын механизаторнууд машинанууд болон тракторнуудые заhабарилгые урда талын областьнуудта мартын 1 хүрэтэр, бусад областьнуудта мартын 10 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ хараалanхай. Луганска болон Херсонско областьнуудай ажахынууд хабарай тарилгада техникые бусадhаа үлүү hайнаар бэлэдхэнэ. Зүгөөр Запорожско, Кировоградска, Николаевска болон Одесскэ областьнуудай колхоз, совхозуудта заhабарилга гээгдэлтэй.

Нёдондо жэлдэ хабарай полевой хүдэлмэриин эхилхэдэ Целиннэ хизаарта 9 мянган трактор, 14 мянган плуг, 6 мянган культиватор, олон тоото сеялкэнүүд үшөө бэлэдхэгдээгүй байгаа hэн. Энэ хадаа хабарай тарилга түргэнөөр хэхэ хэрэгтэ hаад ушаруулhан байгаа. Шэнэ газар элдүүрилэгшэд нёдонойнгоо дутуунуудые hургаал болгожо, зохихо тобшолол хэхэ ёhотой байгаа гэжэ hанагдахаар байгаа. Гэхэтэй хамта мүнөө хизаарай олон колхоз, совхозуудта техникэ хангалтагүйгөөр заhабарилагдана.

Россин Федерациин хэдэ хэдэн областьнуудта техникэ заhабарилга дутуутай байна. Красноярскын хизаарта тракторнуудай табанай нэгэ хуби поли дээрэ гарахаар бэлэн болоодүй байhаар. Воронежой, Липецкэ, Кемеровскэ, Омско болон Саратовска областьнуудта олон машинанууд мастерскойнууд соohоо гараадүй байна.

Хабарай тарилгада бэлэдхэхэ шиидхэхы шата хүрэжэ ерээд байна. Үндэр ургаса абахын тулада ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин управленинүүдэй, «Сельхозтехникын» отделенинүүдэй, партиин хүдөөгэй обкомууд болон крайкомуудай хүдэлмэрилэгшэд, тракторнууд болон хүдөө ажахын машинануудай заhабарилгын дутуу дундануудые эрид шууд зайсуулха ёhотой. Колхоз, совхоз бүхэндэ хабарай тарилгада машинануудые бэлэдхэлгые богонихон болзор соо түгэсхэхын тулада мастерскойнуудта хэгдэдэг хүдэлмэридэ механизаторнуудые бүри олоор хабаадуулха, заhабарилгада түрүү технологи үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Заhабарилгын шанарта тусгаар анхарал хандуулха хэрэгтэй.

Колхоз, совхозудые запасной частьнуудаар болон детальнуудаар хангаха үүргэтэй промышленна предприятинуудай, совнархозуудай коллективүүдтэ хүдөөгэй механизаторнууд ехэ эрилтэнүүдые табина. hэргылмээр дохёонууд ороной элдэб районуудhаа «Правдын» редакцида ороно. Хэрэгтэй болохо детальнуудай үгы байhан дээрэhээ олон машинанууд мастерскойнуудhаа гараха аргагүйдэнэ гээд «Сельхозтехникын» Львовско областной нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд мэдээсэнэ. Запасной частьнуудые үгэхэ даалгабаряа хододоол таhалдуулжа байдаг. Волгоградска, Липецэ, Владимирска тракторна заводууд хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ ехэ үритэй.

Хабарай тарилгада машинануудые амжалтатайгаар ашаглалга механизаторнуудай кандрнуудhаа нилээд ехээр дулдыдаха. Мүнөө жэл урда жэлнүүдэйхидэ о[...] гаатайб гэхэдэ, х[...] ган ажалшад [...] мэргэжэл шудал[...] болон кружогууд[...] рана. Мэргэжэл [...] хэлтэй кадрнууд[...] совхозой дуталд[...] барай полевой х[...] хүрэтэр эдэнэрэй[...] салаа түгэсхэхэ [...] рэгтэй. Бүхы тра[...] дые оньhожоруул[...] болон отрядууды[...] хүдэлхын тулада [...] дөөр хангаха, [...] тодорхой даалга[...] угаа шухала ба[...]

Колхоз, совхо[...] рилгада ямараар[...] гөнөөр шалгаха [...] ЦК-гай болон СС[...] дэй Соведэй Пар[...] налтын Комитет [...] гаргаа. Энэ шал[...] бүхэндэ хабарай [...] хэ, тэрэниие үнг[...] бүри эдэбхитэйга[...] hалха зэргэтэй. [...] звено, заhабарил[...] хэндэ үргэнөөр [...] рэгтэй.

Хабарай тари[...] хэлтэйгээр үгта[...] болон мал ажа[...] зорилго түйлахы[...] лэй түрүүшын [...] колхоз, совхозу[...] нуудай хүндэтэй[...]

(«Правдын» [...]

...бансуудай
...харюу

Бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсобо

Кабанскын үйлэдбэриин управлени

***

...үсхэл дэмжээд байхадаа...

...гэр Эхэ ороной... коммунизмын ...орiһон шэнэ юу... дэмжэдэг һайн ...шалтай гээшэ. ...яахаб даа. Хэ...ээр, бидэнэр со...тогтоһонһоо хой...н бэрхэшээлнүү... мүнөө үедэ ком...улха гэһэн аса... хүдэлмэри хаа ...улжа, эмхидхэжэ

...хизаарай Усть...лэдбэриин управ...шад, малшад, ме... бүхэсоюзна мү...жэ, арад зоноо ...уу. Кубаниин тү... үүсхэл манай ...равлениин ажал... һайшаан дэм...оз, совхозуудаай ...дөө ажахын про...ехээр абажа, гү...ха харюусалга...дые абаһан. ...эн, манай управ...эн 1962 онии ...атай үдэшөө хаб үзэе. Управле...хынууд 1962 он...алай талаар яһа...туйлаа. Управле... бүхэн ургаса ба...рамалнуудаа шэ... кукуруза, сааха... һэлгэжэ, баян ...н байгаа. Энээ...олхоз, совхозууд... таряа тушааха ... процент болгоо ...ниин ажахынуу... Кабанскын, ...вхозууд, «При...хоз гүрэндэ та... уялгаяа холо ...гэһэн. Тиихэдэ ...ууд — Оймороой ...байнер С. С. Не...К-3» комбайнаар ... таряа хадажа, ... таряа сохижо ...на. Шергинскэ ...тнэ жаткын ма... Мертвецов 435 ...хадаһан байгаа. ...ын совхозой ком... Поломошин 433 ...а, 4117 центнер ... шэниисэ сохижо ...той.

...н түрүү ажахы... мяха, һү, нооһо, ...ха талаар мүн лэ ... туйланхай. Ка...ргинскэ, Байга... гүрэндэ мяха ...эбөө хэдэ хэдэн

процентээр үлүүлэн дүүргэһэн байгаа.

Мал ажалһаа ашаг шэмыень абажа шадаһан замаймнай залууршад бүтээсэ ехэтэ ажалаараа суурхана. Шергинскэ совхозой һаалишад А. А. Орлова, В. Т. Изюрьева, А. П. Помешкина болон бусад жэлэй туршада 45—47 мянган килограмм һү һааһан байна. Кабанскын совхозой һаалишад Л. Г. Мошкина, З. М. Русина, А. Ф. Корытова, Байгалай совхозой һаалишан З. Д. Дорохова болон бусад сагаан эдеэгээ элбэг дэлбэг болгохын хойноһоо үдэр, һүниие алгадгүй оролдожо гараһан байха юм.

Кубаниин түрүүшүүлэй үүсхэлдэ харюу болгон хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр хямдаар абаха талаар управлениимнай ажахынууд шэнэ зорилго, түсэб урдаа табинхай.

Бидэнэр өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо, хаража үзөөд, **энэ жэлдэ горохой талмайе 3,5 мянган гектар, кукуруза—2600, саахарай свёкло 440 гектар болоторнь ургэдхэхэ байнабди.** Баян ургаса абахын тула тарилгын талмай бүхэнэй онсо илгаае харалсажа тарилга хэгдэхэ юм. Байгша ондо дунда зэргээр гектарай 12 центнер таряа хуряажа абаха зорилго ажахы бүхэнэй урда табигдана.

Ехэ шалгалтын хаһа—хабарай тарилгые богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, баян ургаса абахын түлөө хабарай түрүүшын үдэрнүүдһээ хамаг бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байнабди.

Эдэ үдэрнүүдтэ управлениин ажахы бүхэн хүдэлмэриин түсэб, агротехникын хэмжээ ябуулгануудые зохёон табижа, шэнэ орьёл өөдэ зорибо гээшэ.

Хүдөө ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, хараалагдаһан түсэб, зорилгонуудаа дүүргэхэдэмнай мал ажалһаа абтадаг продукци гол һуури эзэлнэ. **1963 ондо 144180 центнер һүн гэхэ гү, али 1962 онойхиһоо 27,6 процент ехые һааха болонобди. Тиихэдэ һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1750—1800 литр һүн абтаха зэргэтэй. Управлениин ажахынууд 37720 центнер мяха, 4370 мянган үндэгэ абахаар хараална.** Тиихэдэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо ехэ мяха, үндэгэ гүрэнэй амбаарта тушаагдаха болоно. Һайн шанартай продукци гүрэндөө худалдахын тула 5000 эбэртэ бодо мал, 18.500 гахай шахан таргалуулха байнабди. Эдэ бүгэдын хажуугаар үхэр малай, хони, гахайн тоо толгой олошоруулха хүдэлмэри гол асуудалай нэгэндэ оролсоно. Жэшээнь, **1963 ондо эбэртэ бодо мал 24300 толгой, тэрэ тоодо 8910 толгой һаамхай үнеэтэй, 17000 толгой гахай, 81200 шубуутай болохоор хараалагдаа.**

Краснодарайхидай үүсхэлые дэмжэн, абаһан энэ ехэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, 1963 ондо шэнэ амжалта туйлаха зорилготойбди.

В. ТИТОВ,
Кабанскын үйлэдбэриин управлениин начальник.

Совхоз, колхозуудай Кабанскын үйлэдбэриин управлениидэ дүрбэн совхоз, гурбан колхоз ороно.

Эндэ хүдөө ажахын эдлүүриин газар бүхыдөө 90868 гектар. Тэрэ тоодо хахалагдадаг газарынь 56039, сабшалангайнь газар 16310, бэлшээринь17107, шэнэ боро газар 1293 га.



Эбэртэ бодо малайнь тоо 1963 оной январиин нэгэнэй байдалаар 23130 толгой, тэрэ тоодо үнеэдэйнь тоо 7928, хонид 17083, тэрэ тоодо эхэ хонид 10508, гахай—16317, тэрэ тоодо гол эхэ гахай—1266, шубуун—67072, тэрэ тоодо үндэгэлдэг тахяа 47932.

Һү ехээр һаахабди

Байгалай совхозой һаалишан ЕЛИЗОВА:

—Мал ажал дээрэ 1958 онһоо хүдэлнэб. Түрүүшээр тугалнуудые харууһалдаг байгааб. Тиигэжэ ябатараа һаалишадай ажал, хүдэлмэри һонирхожо, һаалишан болоо һэм. Үнгэрэгшэ жэлдэ фермээрээ һү һааха уялгаяа үлүүлжэ, һаалишалай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлһэн байнабди. Мүнөө манай фермэ коммунис ажалай фермэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Би өөрөө үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һааха уялга абанхайб.

Манай фермын һаалишад энэ уялгаяа дүүргэхын хойноһоо түрүүшын үдэрһөө оролдоно. Жэшээнь, январь һарада дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 180—200 литр һү һаагаабди. Жэлэй дүүрэтэр абаһан уялгаяа дүүргэжэ, совхозойнгоо хаһа сагтань тоосоходо хубитаяа оруулалсахабди.

Һурагшадай ажал магтаалтай

Степно-Дворецкэ һургуулиин һурагша МОСКАЛЕВА:

—Манай һургуулиин коллектив һуралсал ажал хоёроо нягта холбоотойгоор ябуулха гэһэн парти, правительствын заабариие һайнаар бэелүүлнэ. Ажалай онол арга шудалха зорилго урдаа табиһан манай һурагшад он жэлэй үнгэрхэ тума дүршэлтэй бэрхэ, шадамар хүнүүд боложо ябаһанаа ажал, хүдэлмэреэрэз гэршэлнэ. Бидэнэр 1961 онһоо хойшо шубуу үсхэбэрилэлсэжэ, харьяата ажахыдаа горитойхон туһаламжа үзүүлнэ гээшэбди. Шубуу үсхэбэрилһэн түрүүшынгээ жэлдэ 30 мянган толгой нугаһа дэгжээжэ, Кабанскын совхоздо тушааһан байгаабди. Түрүүшынгээ амжалтаар зоригжоһон һурагшаднай үнгэрһэн жэлдэ бүри ехэ даабари абажа, совхоздо 100 мянган нугаһа тэжээжэ үгэхэ уялга абаһан байгаа. Иимэ ехэ даабари абаһан бидэнэр сулеэтэй сагаа ашагтайгаар хэрэглэжэ, дальбараа бүхэнөө гарзада оруулангүй дэгжээхые оролдоһон байнабди. Үбэл абаһан дальбараанууднай эдихэ хоолоор дуталдажа, абаһаар ядалсахаяа һанаа һэмди. Тэдэнээ хоёр һара шахуу үбэлэй байрада адууһанай һүүлдэ зунай байрада ороходоо одоошье амараа бэлэйбди. Юуб гэхэдэ, дальбараануудые сөөрэм, нуур гол табихадамнай уһанда дуратай эдэнэр өөһэдынгөө дураар эдихэ юумээ шэлэн оложо эдидэг, сэбэр агаарта сэнгэдэг байгаа. Жэлэй дүүрэхэдэ эдэнээ совхоздоо тушаахадамнай абаһан уялгамнай сүм дүүргэгдэжэ, һурагшад бүхэнэй досоо баярай угаа ехэ ошон бадараа бэлэй.



Зураг дээрэ: Кабанскын совхозой инкубаторна станциин оператор А. Бабкина үндэгэ инкубаторто һуулгажа байна.

1963 оной социалис уялгаһаа

● Тарилгын талмай 7540 гектараар ургэдхэгдэхэ, тэрэнэй 3,5 мянган гектартань горох, 2600 гектартань кукуруза таригдаха. Тиихэдэ 4000 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэхэ.

● Горох, кукуруза, саахарай свёкло, овощ, хартаабхаяа богони болзорто, һайн шанартайгаар тариха. Агротехникын заабари бэелүүлэн, кукурузын гектар бүриһөө 200 центнер ногоон набша ургуулжа абаха. Мүн горохой гектар бүриһөө 13, саахарай свёкло, хартаабха 120 центнер хуряажа абаха. 35 мянган га намарай паар хахалха.

● Управлени бүхыдөө хахалагдадаг газарай 100 га бүриһөө 38,5 центнер мяха, эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө 160 центнер һү һааха.

● Малһаа абтадаг ашаг шэмые улам дээшэлүүлжэ, һаамхай үнеэн бүриһөө 1750 литр һү һаажа, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалха, тахяа бүриһөө 75 үндэгэ абаха. Энээнэй ашаар гүрэндөө 12200 центнер һү, 36000 центнер мяха, хэдэн мянгаад үндэгэ, хэдэн зуун центнер нооһо тушааха.

● Байгша ондо эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе 24300 болгохо, тэрэ тоодо 8910 һаамхай үнеэтэй болохо. 17000 толгой гахай, 81200 шубуутай болохо, хонинойнгоо тоо толгойе 16,4 процентээр олошоруулха.

● Хабарайнгаа тарилгые эрхимээр үнгэргэжэ, арбай таряанай баян ургаса хуряажа абаха зорилгоор трактор, машинануудаа мартын нэгэн болотор заһабарилжа дүүргэхэ, энээнэй тула мартын түрүүшын арбаад хоногой туршада ажахы бүхэнэй тарилгадаа бэлэн болоһыень шалган үзэхэ.

(Кабанскын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин түрүүшүүлэй суглаан дээрэ баталагдан абтаа).



Наташа Москалева

...анһөө 25—26
...шоонхо

...й совхозой ...айшан ...ОЦКАЯ:

...хоз энэ жэлдэ ...00 центнер мя... түсэб абанхай. ...гаяа нэрэтэй со... дүүргэхэдэмнай ...ан гол һуури ...этэй. Тиимэһээ ...хоз доторoo тус... фермэ байгуу... Фермэдэмнай ... гол эхэ гахай, ...түрүүлээд гүрэн...ха 250-һаа дээ...ологдоно. ...ай гахайшад ...һөө 25—26 пор... уялга ха... Мүнөө эдэ... 1000-гаад ...абанхай. ...э гахайнуудаа ... аргаар үрэ... Тиимэһээ энэ ... коллектив ... поршоонхо ... түсэбөө дүүр...



...Байгалай совхо...

ОРЬЁЛ ӨӨДЭ ЗОРИГШОД

УПРАВЛЕНИИН түрүүшүүлэй суглаанай болохоһоо урид тэндэхи колхоз, совхозуудай отделени, бригадануудта үргэн ехэ суглаанууд боложо, үнгэрһэн жэлэй дүн зүбшэн хэлсэгдээд, дутуу дунданууд элирүүлэгдэһэн, шэнэ социалис уялга абтаһан байгаа. Ажахынуудай абаһан уялгануудай дунда КАБАНСКЫН СОВХОЗОЙ гаргаһан шэнэ үүсхэл Краснодарай хизаарай усть-лабинцуудай уряада харюу болоно. Тус совхозой малшад үнэхөөрөөл патриотическа үүсхэл гаргажа, республикынгаа ажахынуудые шэнэ орьёл өөдэ уряалһыень һайшаан магтамаар. Эдэнэр байгша ондо 75—16 гэһэн харюусалгатай шата дабахаар зоригжонхой. Энэмнай долоон жэлэй түсэбэй табадахи жэлдэ үргэн Буряад ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан эгээл ехэ уялга болоно ха юм. Тиихэдээ таряалангай зуун гектар бүридэ 75 центнер, эдлүүриин бусад газарай зуун гектар бүридэ 16 центнер мяха абаха гэһэн түрүүшын шатые энэ жэлдэ туйлаха гэжэ шиидээ юм. Энээнһээ уламжалан, атар тарган үхэр мал, хони ямаад совхозой элдин тала дайдаар бүри олоороо бэлшэхэ байна бшуу. Абаһан уялгаяа дүүргэхын тула байгша ондо эдэнэрнай 9400-гаад центнер үүсэлэгдэһэн мяха абаха болоно. Энэнь хахалагдадаг газарай зуун гектар бүридэ 75,2 центнер мяхан хүрэнэ.

— Иимэ ехэ түсэб, зорилго бэелүүлхын тула ямар юумэн хэгдэжэ, эмхидхэгдэжэ байна хаб гээд һонирхоходо, совхозой директор нүхэр Хмелев иигэжэ харюусаа:

— Хэдэн жэлэй туршада ...рилжэ, яһала ехэ амжалта туйланхай. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ совхознай 4500 центнер шубуунай мяха гүрэндэ тушааһан. Байгша ондо 5900 центнер нугаһанай, 600 центнер тахяагай мяха тушаахаар түсэблэгдэнэ.

Шубуу үсхэбэрилгөөр дүршэлтэй болоһон шубуушад—Н. Шигаева, Л. Бабинцева, Л. Кузнецова болон бусад нугаһа үсхэбэрилхэ талаар баян дүршэлтэй болонхой. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Нина Андрияновна Анохинагай хүтэлбэрилдэг, совхозой инкубаторна станциин коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэтэ коллектив шубуудые олошоруулгада ёһотойл коммунис ёһоор хандажа, амжалта түгэлдэрөөр жэл бүхэниие үдэшэнэ.

Совхознай үхэрэй, гахайн мяха ехээр абажа, хараалагдаһан түсэбөө дүүргэхэ зэргэтэй. Тэрэнэй ёһоор 2610 центнер үхэрэй мяхан гүрэндэ тушаагдаха. Тиихэдэ гахай олоор түрүүлжэ гэхэ гү, али хамтадань 2100-һаа үсөөн бэшэ поршоонхо абажа, 1500 центнерһээ бага бэшэ мяхан гүрэндэ худалдагдаха. Энээнэй хажуугаар хонид ба моридоо олошоруулжа, мянгаад центнер мяхан тушаагдаха байна. Иигээд лэ байхадаа, газар таряалангаа эзэн ёһоор, зүбөөр хэрэглэжэ, һайн шанартай талха таряа ургуулха, малаа олошоруулха болонобди,—гэжэ нүхэр Хмелев мэдүүлбэ.

ШЕРГИНСКЭ СОВХОЗ. Тус ажахы үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшүүлһээ дутуугүйгөөр ажаллажа, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар горитой амжалта туйлаһан, ком... байгаа. Эдэнэр гүрэндэ мяха, үндэгэ тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэв.

Абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула совхозой ажалшад управлениингээ түрүү ажахые—Кабанскын совхозые социалис мүрысөөндэ уриха гэжэ хамтынгаа суглаан дээрэ шиидхэһэн байгаа.

Орон доторoo дэлгэрһэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсоһон тус совхозойхид 20 мянган центнер таряа, 24500 центнер һү, хэдэн зуугаад центнер үхэрэй, гахайн, шубуунай мяха, 280000 үндэгэ гүрэндөө тушаахабди гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна.

— Манай совхозой ажалшад ажахы бүхэнөө зүбөөр эрхилжэ, абаһан эдэ уялгануудаа сүм дүүргэжэ, республикынгаа 40 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха зорилго урдаа табина,— гэжэ тус совхозой директор нүхэр Медведев мэдүүлһэн байна.

Байгал далайн үмэнэ түбхинэһэн БАЙГАЛАЙ СОВХОЗ үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар тиимэшье ехэ амжалта туйлаагүй. Бии байгаа арга боломжонуудаа тооложо үзэһэн совхозой малшад, таряашад, механизаторнууд дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абажа, хүдөө ажахын продуктнуудые абалгаар һайн үрэ дүн туйлахаар зоригжонхой. Жэшээнь, эдэнэр энэ жэлдэ мяха абалгаяа 13 процентээр, һү—36 процентээр дээшэлүүлжэ, мяха, һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэ зорилго табина. Һү һааха талаар горитой амжалта туйлаһан, ком... зэргэдэ хүртэһэн совхозой хоёрдохи отделениин коллективэйхид һү һааляа дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2100 килограмм һү һааха уялга абаа. Тиихэдэ тус фермын түрүү һаалишад Дорохова, Емельянова, Елизова, Никонова, Гончарова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2300—2500 килограмм хүрэтэр һү һааха уялга абаһан байна.

— Гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө дүүргэхэдэмнай шубуу үсхэбэрилгэ ехэ удха шанартай. Тиимэһээ бидэнэр энэ жэлдэ Кабанскын совхозһоо нугаһанай 100000 дальбараа абажа дэгжээхэ зорилготойбди. Энээнһээ гадна 2400 гаран центнер гахайн мяха гүрэндөө тушаахабди. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозоймнай фермэ, бригада бүхэндэ мүрысөөнэй долгин улам эршэдэжэ, малшад, хонишоднай абаһан уялгаяа дүүргэхынн түлөө хамсыгаа шуужа оронхой,—гэжэ тус совхозой партийна комитедэй секретарь нүхэр Жарников хөөрэнэ.

НЭЭРЭЙЬЕ Байгалай совхозой ажахын һалбари бүхэндэ хүдэлжэ ябагшадай ажал хүдэлмэреэр һонирхоходо, хүн бүхэн абаһан уялга, түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо шармайн оролдоно. Совхозой түршүүшүүлэй дунда тугалшан Ольга Афанасьевна Горбова, мал адуулагша Илья Александрович Черных, һаалишан Анна Петровна Купцова болон бусадай бүтээсэ ехэтэ ажалые һайшаан магтамаар.

— Байгша ондо манай совхозой малшад, таряашад, механизаторнуудай урда хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ зорилго, түсэбүүд табигдаба гээшэ. Энэ жэлдэ совхознай гүрэндөө 5500 центнер мяха, 17000 центнер һү, 800 мянгаад үндэгэ, 12000 центнер таряа, 7000 центнер овощ болон бусад продуктнуудые тушааха байнабди. Энээнһээ уламжалан ажахыгаа шадамар бэрхээр ударидажа, эрхим амжалта туйлахын түлөө оролдохобди,—гэжэ Оймороой совхозой директор нүхэр Зайцев хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн управлениин түрүүшүүлэй суглаан дээрэ «Путь к коммунизму», «Прибайкалец», «Заветы Ильича» колхозуудай правлениин түрүүлэгшэнэр Г. Г. Елизов, И. П. Настников, А. А. Шатов гэгшэд ажахынгаа амжалта, зорилгонууд тушаа элидхээ.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэдһөө гадна, түрүүшүүлэй суглаанда уригдаһан замай залууршад—Шергинскэ совхозой гахайн фермые даагша Буянов, Байгалай совхозой һаалишан Елизова, Кабанскын совхозой бригадир Стремяков, Оймороой совхозой техник-үрэжүүлэгшэ Новолоцкая, «Заветы Ильича» колхозой һаалишан Токмакова, һурагшад Москалева, Суранова болон бусад хамтадаа 21 хүн үгэ хэлэжэ, урдаа табигдаһан ехэ уялга түсэбөө дүүргэхэдэмнай юун һаалта хэнэб, саашадаа юу хэхэ тухайгаа хоорондоо зүбшэжэ, холын хараата алхам тээшэ зориһон тухайгаа мэдүүлээ.

Замай залууршадай иимэ ехэ түсэб, даабари абажа, долоон жэлэй түсэбэй табадахи жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэжэ, арад зоноо баясуулхыень хүсэе.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай тусхай корр.



Зураг дээрэ: Шергинскэ совхозой түрүү һаалишад гурбадахи отделениин эрхилэгшэ К. Р. Маласовтой хөөрэлдэжэ байна.

Һурагшадай мүрысөөн

Улаан-Үдэ хотын дунда болон арба нэгэн жэлэй һургуулинуудай һурагшадай мүрысөөн санын урилдаагаар һаяхан үнгэргэгдэбэ. Энэ мүрысөөн ниислэлэймнай һурагшадай комплексно спартакиадада оруулагдаха байна. Урилдаанда тон бэрхээр ябадаг 20-дохи, 65-дахи, 12-дохи, мүн 2-дохи интернат һургуулинуудай коллективүүд хабаадалсаа.

3—5 километрэй зайда зургаа зургаан хүбүүд, басагад командынгаа түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэһэн байна.

Үдэрэй 12 часта старт үгтэжэ, санашад нэгэ доро урагшаа дабшаба. 5 километртэ гүйһэн 20-дохи һургуулиин һурагша Суходеев тэрэ зайе 18 минута 55 секунда соо гүйжэ ерээ. 2-дохи интернат һургуулиин һурагша Именохоев тэрэ сагые бүри хороожо, 17 минута 48 секунда соо, 65-дахи һургуулиин һурагша Минаев тус зайе 18 минута 41 секунда соо ябажа ерэһэн байха юм.

3 километрэй зайе 65-дахи һургуулиин арба нэгэдэхи классай һурагша Неля Радаева 15 минута 20 секунда соо ябажа, энэ мүрысөөндэ илаба. Октябрьска районой 20-дохи һургуулиин һурагша Наташа Хомякова 15 минута 54 секунда соо гүйжэ, хоёрдохи һуурида гараа. 2-дохи интернат һургуулиин санашан Галя Олейникова 16 минута 13 секунда соо ябажа ерээд, гурбадахи һуури эзэлһэн байха юм.

Хүбүүдэй дунда командна түрүү һуури булялдалга болоо. 5 километртэ Октябрьска районой 12-дохи һургуулиин коллектив түрүү һуури эзэлээ. Тэрэ команда 1 час 39 минута 44 секунда соо ябажа ерэһэн байха юм. Тэдээнһээ миил 15 секундаар таһарһан 2-дохи интернат һургуулиин һурагшад хоёрдохи һуури эзэлбэ. Түмэр замай районой 42-дохи һургуулиин һурагшадай команда 5 километрэй зайе 1 час 41 минута 03 секунда соо гаталжа, гурбадахи һуурида гараа.

Басагадай дундаһаа Октябрьска районой 12-дохи һургуулиинхид түрүү һуури эзэлээ. Тэдэнэр 1 час 26 минута 02 секунда соо гүйжэ ерээ. 1 час 27 минута 59 секунда соо ябажа ерэһэн 65-дахи һургуулиин басагад хоёрдохи һуури, 20-дохи һургуулиин басагад гурбадахи һуури эзэлбэд.

Октябрьска районой 12-дохи һургуулиин хүбүүд болон басагадай команда эрхимээр ябажа, ниитэ командна хоёр түрүү һуури эзэлээ. Тиигэжэ Улаан-Үдэ хотын һурагшадай спартакиадын чемпион болонхой. Энэ команда хотын арадай гэгээрэлэй таһагай дамжуулгын шанда хүртэһэн байна. Ниитэ командна хоёрдохи һуури 65-дахи һургуулиин эбтэй эмхитэй команда эзэлээ. Гурбадахи һуурида Советскэ районой 2-дохи интернат һургуулиин һурагшад гараба.

Мүрысөөн тон эмхитэйгээр үнгэргэгдөө. Хэдэн арбаад хүбүүд, басагад санын спортоор спортивна нормотив дүүргэбэ. Эндэ шалгарһан бэрхэ санашад һурагшадай дунда Буряадай АССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаха байна.

Н. Иванов.



Колхоз, совхозуудай мастерскойнууд соо хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ трактор, машинанууд заһабарилагдажа дүүрэхэеэ байна. Энэ хүдэлмэридэ Тарбагатайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой трактористнууд шалгаржа ябана. Тэдэнэй дунда дээдэ гарай тракторист Кирилл Ивлев, тэрэнэй туһалагша Андрей Патрахин гэгшэд түрүүлнэ. Энэ колхозой механизаторнууд трактор, машинануудаа заһабарилжа үглөө мүнөө дүүргэхэеэ байнхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Патрахин, Ивлев трактор заһабарилжа байна.

И. ОСЕТРОВОЙ фото.

Лидия Скобликова—дэлхэйн чемпион

КАРУИДЗАВА. Конькигаар дэлхэйн чемпионой түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй ээлжээтэ урилдаан үнгэргэгдөө. Эндэ Советскэ Союзай спортсменка Лидия Скобликова дахинаа шалгаржа, дэлхэйн чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ 1.000 метрэй зайе хэнһээшье хурдаар гаталжа, нэгэ минута 31,8 секунда харуулжа, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтооһон байна. Энээнэй урда үдэрынь тэрэ 500 метрэй зайе 45,4, 1.500 метрэйхиие хоёр минута 23,3 секунда соо гаталһан байгаа. Тиигэжэ дүрбэдэхи урилдаанай (3000 метрэй) дүнгүйгөөр дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ ха юм. Тэрэ 1.000 метрэй зайда 1955 ондо Тамара Рыловагай тогтооһон (1.33,4) сагые шэнэлбэ гээшэ. Тиихэдэ энэ жэлдэ Медеодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ 1000 метрэй зайда Лидия Скобликова нэгэ минута 32,2 секунда харуулһан байгаа. Теэд энэнь уласхоорондын, ороной чемпионат бэшэ дээрэһээ тоологдоогүй бэлэй.

Нэгэтэ — 1937 ондо Норвегиин спортсменка Шоу-Нильсен гэгшэ дүрбэн ехэ зайда эрхимлэжэ шадаа һэн. Суда гараһан энэ басаганай рекорд Советскэ Союзай спортсменка Лидия Скобликова дабтажа, шэнэлжэ шадаа бшуу. Дүрбэдэхи урилдаанда — 300 метрэй зайе Лидия Скобликова хэнһээшье урид гаталжа, таба минута 10,5 секунда харуулаа.

1000 метрэй зайда урилдагшад сооһоо Лидия Скобликоваһаа гадна, КНР-эй түлөөлэгшэ Ван Шу-Юань хоёрдохи хүн ерээ. Тэрэнь 94,6 секунда харуулаа. Инга Воронина — 95,0, Валентина Стенина, Гунилла Якобсон гэгшэд тус тустаа 95,1, Ирина Егорова — 95,4, Наталья Колчина 95,9 секунда харуулһан байна.

* * *

Эхэнэр конькишадай дунда дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө эхилһэн мүрысөөн дүүрэбэ. Эндэ хамта дээрэнь 190,817 очко абаһан Лидия Скобликова чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. (ТАСС).

Хилын саанаһа

Угаа ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрбэ

БУДАПЕШТ, февралиин 25. (ТАСС). Венгридэ Гүрэнэй Суглаанай, нютагай Соведүүдэй һунгалта үсэгэлдэр болоо. Дуугаа үгэлгэ үнэндөө үдэрэй гурбан часта дүүрээд байгаа. Энэ үедэ бүхы һунгагшадай 93,4 процентнь дуугаа үгөөд байгаа. Һунгалтын дүнгүүд һунгуулиин центральна комиссиин хүдэлмэреэ дүүргэһэнэй һүүлээр мүнөө үдэшэ соносхогдохо.

Арадай аша туһада

РАНГУН, февралиин 25. (ТАСС). Энгэй хүнүүдтэ хамаатай, мүн хариин 24 банк Бирмэдэ гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан байгаа. Эдэ банкнуудай шэнэ директорнүүд болон эрхилэгшэнэрые Бирмын правительство томилбо. Мүнөө эдэ банкнууд арадай банкнууд гэжэ нэрэтэй болоо. Бирмын хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, энгэй хүнүүдтэ хамаатай банкнуудай Мандалай, Таунгджи, Моулмейн болон ороной бусад городуудтахи отделенинүүд гүрэнэй мэдэлдэ абтаа. Гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан бүхы банкнууд дахяад хүдэлмэрилжэ ороо.

Экономическа проектнүүдые бэелүүлхэ, ороной экономикые хүгжөөхэ ябадалай аша туһада зорюулагдан банкнууд гүрэнэй мэдэлдэ абтаа гээд гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан банкнуудай алба хаагшадай суглаан дээрэ гүрэнэй мэдэлдэ абалгын комитедэй түрүүлэгшэ, Бирмын дотоодын хэрэгүүдэй болон иммиграциин министр Чжо Со үсэгэлдэр мэдүүлээ. Банкнуудай мүнгэ зөөри имагтал арадай аша туһада, экономическа проектнүүдые бэелүүлхын тулада хэрэглэгдэхэ ёһотой гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Йемен сохилто үгэжэ шадаха

КАИР, февралиин 25. (ТАСС). Хаашуул Сауд болон Хусейнэй эльгээһэн дайсадай сэрэгүүдые йемен арад нэгэтэ бэшэ сухарюулһан байна. Орон дотор хаанта хархис засаг һэргээхые һэдэгшэдтэ йемен арад саашадаашье сохилто үгэжэ шадахал. Мүнөө засаг түрэнь арадай гарта байна. Республикые хамгаалхаар бэлэн байһанаа мэдүүлхын тулада Санада ерэһэн угсагаатанай түлөөлэгшэдэй митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Йеменэй Арабуудай Республикын президент Саляль иигэжэ мэдүүлээ гээд МЕН агентство Санаһаа дамжуулна.

Турциин министрэй мэдэрэлгэ

СОФИ, февралиин 25. (ТАСС). Мүнөө олон үбшэнүүд манай обществодо угаа ехэ хохидол ушаруулна. Хүүгэдэй, һая гараһан нялха үхибүүдэй, нарайлһан эхэнэрнүүдэй элүүрые хамгаалха хүдэлмэри тон муугаар табигданхай. Иимэ байдал дэлхэй дээрэ хаанашье үзэгдэнэгүй. Энээнһээ уламжалан Турцида хүн зон олооро үхэдэг гэжэ Турциин парламентын заседани дээрэ элүүрые хамгаалгын министр Юсуф Азизоглу хэлэһэн байна гээд БТА агентство мэдээсэнэ.

Турцида уушханай ханяадан угаа ехээр дэлгэрэнхэй. Трахомо, мүн проказа гэжэ хорото хабдар үбшэн мүн лэ дэлгэрэнхэй гээд Азизоглу тэмдэглээ.

Хүдөө ажахын талаар Экон[омическа] Харилсан туһалалсалгын [Соведэй] саг үргэлжын комиссиин [заседани]

СОФИ, февралиин 25. (ТАСС). Хүдөө ажахын талаар Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй саг үргэлжын комиссиин XIII заседани Софи городто 1963 оной февралиин 19-һөө 22 хүрэтэр болоһон байна. Болгариин Арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Монгол Арадай Республикын, Польшын Арадай Республикын, Румыниин Арадай Республикын, Совет Социалис Республикануудай Союзай, Чехословакиин Социалис Республикын делегацинууд заседаниин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

Хитадай Арадай Республикын, Вьетнамай Демократическа Республикын түлөөлэгшэд заседани дээрэ ажаглагшад боложо байлсаа.

Холын хараата генеральна түсэбэй үедэ Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй гэшүүн оронуудай хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай даб дээрэхи һанамжа, дурадхалнуудай болон хүдөө ажахын үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ оруулха талаар дурадхалнуудай ямараар бэлэдхэгдэжэ байһан тухай; үүлтэр һайнтай шубуу үсхэбэрилхэ талаар СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хамтын предприятинуудые эмхидхэхэ тухай; 1970 он хүрэтэрхи үе соо СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хэрэглэмжые клеверэй, люцернын эрхим шанартай үрэһөөр хүсэдөөр [...] дэниие ургуулан [...] хай мэргэжэлдэ [...] таабхын эрхим ша[...] сэхэ тушаа хүд[...] удаан болзорой [...] хай; ойрын жэл[...] СЭВ-эй гэшүүн ор[...] жые хартаабхын [...] үрэһөөр хүсэд ханг[...] гануудай ямараар [...] һан тухай; хүдөө [...] научно-шэнжэлэлг[...] хамтаараа хэхэ ту[...] дые комиссиин хара[...]

Комисси хадаа [...] лаар Экономическа [...] лалсалгын Соведэй [...] миссиин 1962 онд[...] ри тухай элидхэлы[...] теринариин асуудал[...] сиин һанамжа, дура[...] эй гэшүүн оронууд[...] гэгдэһэн тухай мэ[...]

Соведэй 17-дохи [...] хэбэриин ёһоор хү[...] лаар комисси 1963 [...] мэрингөө түсэбтэ [...] тэрэшэлэн хүдөө а[...] руулгын болон урга[...] гаалгын талаар ком[...] риин органуудай ба[...] жа, дурадхалнууды[...]

КПИ-гэй парламентска бүлэгэй бу[...]

ДЕЛИ, февралиин 25. (ТАСС). Индиин хуули гаргалгын суглаанда, түбэй парламентда нэмэлтэ һунгалта орон дотор үнгэргэхэ гэжэ һунгуулиин центральна комиссиин тогтооһонһоо уламжалан Индиин коммунис партиин парламентска бүлэг меморандум толилжо, тус шиидхэбэриие эрид шангаар буруушаагаа. Орон доторхи оршон байдал, тусхайлбал, онсо байдал соносхолго, энэ байдалай хуулинуудые оппозиционно партинуудта эсэргүүгээр, хамагай түрүүндэ коммунис партида эсэргүүгээр хэрэглэлгэ сүлөөтэ болон үнэн зүб һунгалтые хангажа шадахагүй гээд меморандум соо заагдана. Конституциин ёһоор арадта олгогдоһон гол эрхэнүүд онсо байдалай соносхогдоод байхада хаһагдана, эдэ эрхэнүүдтэнь добтолон орохын тулада онсо байдалай хуулинуудые правительство хэрэглэнэ. Энээнһээ уламжалан [...] ажал ябуулга за[...] үнэндөө таһалдуулаг[...] правительство һунг[...] хуулинуудые өөрын[...] Индийский национа[...] гэжэ партиин аша [...] хэгүй гэһэн найдаб[...] Орон дотор онсо ба[...] доод, онсо хуулину[...] жэ байһан сагта н[...] үнгэргэхэ аргагүй г[...] парламентска бүлэг [...] морандум соо онсол[...]

Нэмэлтэ һунгалта[...] хай шиидхэбэриин[...] партинуудай түлөөл[...] гүйгөөр абтаһан ту[...] соо шаналал мэдү[...] асуудал зүбшэн хэ[...] бүхы партинуудай [...] зүблөө зарлаха эрил[...]на.



Финляндиин харгынуудаар, городуудайнь үйлс[...]скэ «Москвич», «Победа», «Волга» гэжэ машинану[...] хаража болохо байна. Зураг дээрэ: Рииhимяки город[...]да таладань «Москвич» автомобиль.

ТАСС-ай фо[то].

Ударник наймаалагша

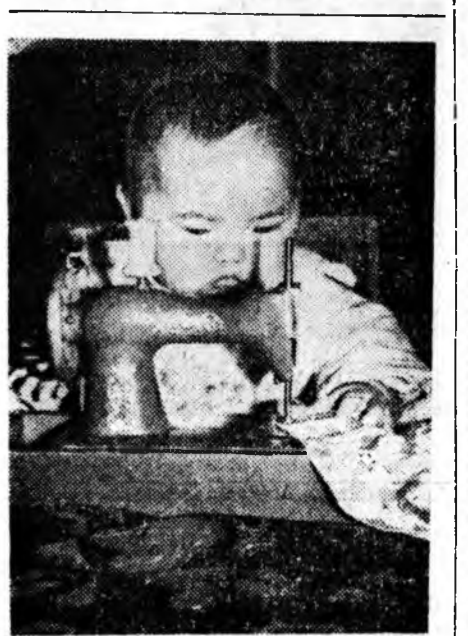
Анна Григорьевна Манюхина Баунтын райпотребсоюзай эдеэ хоолой магазинда 13 жэлэй хугасаада хүдэлжэ байна. Магазиндань ороходо ходо доо сэбэр, эд бараанийнь эмхитэйгээр табигдаһан, сэнгынь зохидоор бэшэгдэһэн байдаг. Гадна худалдан абагшадта илдамаар хандажа, тэдэнэрэй эрилтэ дүүрэнээр хангахын түлөө ехэ оролдолго гаргадаг байха юм. Магазин соонь янза бүриин эдихэ юумэн ходо доо элбэг байдаг гээшэ.

Райпотребсоюзай магазинуудай дунда тус магазин олохон жэлэй туршада түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябана. 1962 ондо эд бараанай эрьесын түсэб 112 процент дүүргээ. Арад зониие кооперацида хамжуулха түсэбөө 120 процент, пай суглуулгые нэгэ хахад дахин дүүргэһэн байна.

Магазинай һанамжа, дурадхалнуудайнь дэбтэр дээрэ ангуушадай, алтанай промышленностиин хүдэлмэришэдэй хүргэһэн баясхалан харанабди.

Гүрэнэй худалдаа наймаанай, мүн потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай райком Анна Григорьевнае социалис мүрысөөндэ илагша гэжэ мэдэрээд, тэрээндэ коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ олгоһон байна.

Д. Колмаков.



Оёдолшон...
С. БАЛДУЕВАЙ фотоэтюд.

Агын һонин

ЭРХИМ ХОНИШОН—РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАТ

Партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд колхозойнгоо эрхим хонишон, комсомолка Цыпилма Санжиевае Россин Федерациин Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна. Нүхэр Санжиева Агын һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр 1960 ондо колхозойнгоо оньһожоруулагдаһан ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадада хүдэлхэеэ ошоо бэлэй.

Цыпилма Санжиева отара дээрээ оролдосотойгоор хүдэлжэ, эрхим хонишоной зэргэдэ ороо. Тэрэ хадаа хони үрэжүүлдэг. Үрэжүүлһэн хонидынь һайнаар хээлитэй болгогдоно.

ҺАЙШААЛТАЙ ҮҮСХЭЛ

Агын ажалшадай депутадуудай округой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ байһан Намсарай Бадмажабэ олониитын хүдэлмэридэ 35 жэлэй хугасаа соо эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилөө. Нүхэр Бадмажабэ һаяхан пенсидэ үдэшэгдэбэ. Хэды пенсидэ гарабашье, арад зонойнгоо аша туһада өөрынгөө хубитые оруулха байһанаа этигүүлбэ.

Пенсидэ гарахадаа. 2000 түхэригэй сэнтэй өөрынгөө үмсын гэрые ниитын хэрэглэлдэ зорюулан бэлэглэһэн байна. Округой Соведэй гүйсэдком Бадмажабэ мэдүүлгэ абажа, үгэһэн гэртэнь ондоо айлые оруулха ордер бэшэнхэй.

КОВЕР ДЭЭРЭ

Агын округой соёлой байшан соо классическа барилдаагаар «Урожай» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн һаяхан болобо. Удаань Хара-Шэбэрэй Кировэй нэрэмжэтэ колхозой клуб соо 70 шахуу бүхэшүүл хүсэеэ туршалсаа. Дүрэ булялдаанда Зугаалайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой спортсменүүд түрүүшын һуури эзэлээ. Хоёрдохи һуурида Ара-Хангилай «Победа» колхозой бүхэшүүл, гурбадахи һуурида Хара-Шэбэрэй Кировэй нэрэмжэтэ колхозой залуу команда гараһан байна.

Мүнөө агынхид дүрэ булялдан барилдалгаар Хара-Шэбэрэй Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо үнгэргэгдэхэ зональна мүрысөөндэ бэлдэжэ байха юм. Тэндэ Сибирь болон Алас Дурнын 12 областьнуудһаа 200 шахуу бүхэшүүл ерэхэ байна.

ҺУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛДЭ ҺАЙНААР БЭЛДЭҺЭНЭЙ ТҮЛӨӨ

1961—1962 онуудай һуралсалай жэлдэ һургуули болон арадай гэгээрэлэй бусад эмхи зургаануудые эрхимээр бэлэдхэхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. Тус мүрысөөндэ Агын район хоёрдохи һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шанда хүртөө. Гадна һургуулиие һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ талаар жэшээ харуулһан партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренов, партиин XIX съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Доржиев, түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Разбодреев гэгшэд үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаба.

НИИТЫН ИНСПЕКТОРНҮҮД

Агын округой арадай гэгээрэлэй таһаг ниитын 23 инспекторнүүдые батална. Инспекторнүүд һургуулинуудай хүдэлмэри шалгаха асуудал шиидхэхэһээ гадна, багшанарай хүдэлмэридэ туһалха байна. Мүнөө инспекторнүүд округой арадай гэгээрэлэй таһагай даабари дүүргэн хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Б. Дамдинжапов.

Ирагта юун болоноб?

Һүүлэй үедэ хүн түрэлтэнэй һанал бодолнууд Ирак тээшэ тэгүүлнэ. Генерал Касемай орон доторхи байдалынь юунһээ боложо муудааб, мүнөө болоһон сэрэгэй урбалта 1958 оной июлиин революциһаа юугээрээ илгаатайб, урдаа ямар түсэб табинаб, яахадаа коммунис партиин гэшүүдые, бүхы демократуудые мүрдэнэб, саашадаа ямар политика бэелүүлхые хүсөөб гэхэ мэтэ бодолнууд түрэнэ.

Эдэ асуудалнуудта харюу үгэхын тула Ирак дотор һүүлэй жэлнүүдтэ ямар ушарнуудай тохёолдоһые хаража үзэхэ шухала.

1958 оной революци болотор ирак арад хоёр дабхар мүлжэлгэ доро зобожо, тулижа байһан юм. Нютагай баяд ноёдтой хамта далайн саанахи колонизаторнууд дүүрэн эрхэтэ эзэд болоод, Ирагые Багдадай пакт руу хүсөөрөө шэрэжэ оруулаад, ирак арадые бүри ехээр дарлажа ороо бэлэй. Баруунай хүрэнгэтэ гүрэнүүдтэ бэеэ худалдажа, тэдэнэй барлаг богоол болошоһон Нури Саид өөрынгөө тала баригшадтай хамта Ирагай арадай хүзүүн дээрэ шалзадал адли аһалдашоод, түрэл арадайнгаа хара хүлһэ, улаан шуһа һорожо хэбтээ. Тиихэ зуураа урдаһаа үгэ дуу гаргуулхагүйе оролдон, шанга шанга хуулинуудые соносхожо, өөрын диктатура байгуулһан юм.

Энэ үедэ орон доторхи бүхы демократическа хүсэнүүд нэгэдэжэ, Нури Саидай диктатурын урдаһаа эсэргүү тэмсэлдэ бодожо, Эхэ оронойнгоо, арад зонойнгоо эрхэ сүлөө баруунай хүрэнгэтэ гүрэнүүдэй мүлжэгшэдэй һабарһаа һуга татан абажа, орон дотороо республика тогтооһон түүхэтэй. Тэрэ тэмсэлдэ коммунистнууд бүхы демократууд түрүү зэргэдэ ябалсаһан байха юм. Тэдэнэр Касемай урдаа табиһан зорилгонуудые һайшаан дэмжээ һэн. Демократуудай нэгэдэл түүхэтэ тэмсэлдэ илажа гараа бэлэй. 1958 оной июлиин 14-дэ, үүрэй сайжа байха үедэ Багдадай радио «Марсельезын» хүгжэм дамжуулжа, агаар задалуулаа һэн. Революционно гимнын хүгжэм доро ниислэл хотын гол үйлсэнүүд тээшэ хүн зон булта шармайн гэшхэлбэ. Ирак арад түрэл орон дотороо республикын тогтоһые ёһотойл өөрын һайндэр гэжэ дуу хүгжэмөөр, баяр зугаагаар угтаа бэлэй. Революциин илаад байхада премьер-министр Касем түрүүшын үедэ үнэхөөрөөшье һайшаамаар хэмжээ ябуулгануудые баталаа. Тэрэ Ирагай Республика Багдадай пактһаа гараха, бэеэ абангги политика ябуулха, Англиин компанинуудай завод, фабрикануудые национализировалхэ, орон доторхи байдалаа һайжаруулха гэхэ мэтын мэдүүлтэнүүдые соносхоо.

Засаг түрэ гартаа абаһан жэлдээ демократическа хүсэнүүдэй илалта тухай хөөрэхэдөө Касем сэрэгэйхид арад зонтойгоо хамта революци үнгэргэбэ гэдэг һэн. Хоёрдохи жэлдээ арад зоной үүргые багадхахые оролдон, революци гансал сэрэгэйхид үнгэргөө гэдэг болобо. Һүүлэй һүүлдэ бүри армияашье тоохоёо болижо, би Аллах бурхантай эблэжэ революци үнгэргөөб гэдэг болоо һэн. Иигэжэ Касем он жэлэй ошохо бүри арад зонһоо холодожо эхилээ. Генерал Касем ехэдхэжэ ерэхэдээ коммунис партиин гэшүүдые мүрдэжэ эхилээ, газетыень хорёо, орон дотороо тусхай байдал соносхоо. Революциин илаад байхада, арад зоной ажабайдал һайжаруулхаяа ехэ ехэ хэмжээнүүдые абахабди гэжэ үгэеэ үгэһэн аад, мүртэй юушье хээгүй. Жэшээнь, аграрна реформо хэжэ, тарияашадта газар үгэхэбди, гэр байшангуудые барихабди, гүрэнэй аппарат шэнэдхэхэбди, салин ехэ болгохобди, конституци баталхабди, курд гэдэг арадта эрхэ сүлөө үгэхэбди гэхэ мэтын найдуулгануудаа дүүргээгүй. Хойто зүгтэ курднуудай урдаһаа дайн сэрэг эхилжэ, оронойнгоо бүхы мүнгэ зөөриин 60—70 хубииень галда хаяһандал һалгадаг байгаа. Тэрээнһээ боложо, экономиконь бүришье доройтошоо. Харин Касем хэдышье хүсэ шадал, мүнгэ зөөри һалгаа һаа, курднуудые үгы хэжэ шадахагүй һэн. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр ехэ дайшалхы, бага наһанһаа хойшо буу барижа, хадаар зайжа һурашаһан зон. Тиимэһээ Барзаниин хүтэлбэри доро тэмсэдэг 15 мянгаад зэбсэгтэ курднууд яһала амжалтатайгаар Касемай 60-аад мянган сэрэгшэдтэй тэмсэжэ байгаа, үшөөшье хэды жэл соо тэмсэхээр бэлэн байна. Теэд курднууд гансал Ирагта байһан 1,5 миллион хүнүүд болоод дууһана бэшэ, 2,5 миллион курднууд Иранда, 4,5 миллион — Турцида, 300 мянган — Сиридэ байрладаг. Эдэ булта даа Барзаниин тэмсэл дэмжэдэг. Энэ дайе үүсхэжэ, Касем өөрынгөө байдал хойто Ирагта ехэ муудхаһан юм.

Кувейт руу добтолон орожо, тэрэниие Ирагтай буугай хүсөөр нэгэдүүлхэм гэһэн ааша гаргажа, Касем тэрээншьегүй хүндэ хүшэр байдалаа үшөөл муудхаһан байна. Кувейт нефть ехэтэй, тон баян гүрэн юм. Тэндэ оройдоол 300 мянгаад хүн ажаһуудаг, теэд нефть худалдаһанһаа жэл бүхэндэ 200 миллион фунт стерлинг мүнгэ зөөри абадаг юм. Харин тиихэдэнь Ирак 7 миллион хүн зонтой аад, жэлэй 105 миллион фунт стерлинг олзотой юм. Ирагай арадай үлдэжэ, дааража, зобожо, тулижа ябахада, Кувейтэ түлбэри үгы һургуулинууд нээгдэнхэй, мүнгэгүйгөөр үдэртөө хоёр дахин эдеэлүүлхэ, кинодо мүнгэгүйгөөр оруулха гэхэ мэтэ хэмжээнүүдые Англиин колонизаторнууд баталһан байна. Юундэ тиигэжэ һаймһарһаниинь мэдээжэ юм ааб даа. «Нефтеэр баян Кувейт алданхаар, олзо зөөриингөө хахад хуhадыень үгэлсэел саашань» гэжэ Англиин колонизаторнууд сэхэ хэлсэдэг. Иимэ байдалтай байһан Кувейтын арад юугээ бэдэржэ, угытэй ядуу Ирак тээшэ дугташахаб. Үнгэрхэдөө Касем Кувейттэй һайн байһан гүрэнүүдтэй муудалдаһан, харилсаа, холбоогоо таһалдуулһан, элшэн сайдуудаа бусаажа асарһан байна. Иигэжэ Касем өөрынгөө байдал гансашье орон дотороо бэшэ, харин үшөө гадаадын гүрэнүүдэй дунда муудхаһан байна бшуу. Арад зонойнгоо, демократическа хүсэнүүдэй эрилтэ дүүргэхын орондо тэдэнэйнгээ урдаһаа тэмсэжэ, реакционно хүсэнүүдэй тухирдаһаар яба ябаһаар Касем өөрынгөө үхэлдэ хүрэжэ ерээ.

Ирагай президент боложо һууһан Ареф гэгшэ юун гэһэн хүн гээшэб, дээдэ тушаалтын шэрээ тээшэ ошоһон харгыгаа яахадаа демократуудай, коммунистнарай шуһаар угаахые оролдоһон хүн гээшэб гэһэн асуудал түрэжэ болохо.

Полковник Ареф орон дотороо яһала мэдээжэ политическа ниитын ажал ябуулагша. Үшөө 1954 ондо Ареф «Баас» гэжэ националистическэ парти тогтооһон юм. 1958 оной революциин һүүлээр Ареф гэгшэ Касемай орлогшоор хүдэлжэ эхилээ. Тиигэжэ байха зууртаа, Касемай тушаал эзэлжэ, ОАР-тай нэгэдэхэ ябуулга хэхэ гэһэн хүсэлэнтэй урбалта хэхэеэ һэдэһэн аад, зэриһондоо хүрэнгүй, түрмэдэ хаагдаһан юм. Арефэй түрмэдэ ороод байхада коммунистнууд, демократууд тэрэниие саазалха гэһэн эрилтэ табяа. Теэд Касем Арефэй дүтын нүхэр байһандаа тэрэниие абарһан, һүүлдэнь бүри гэртэнь харюулжа, тагнуул табяа. Энэ зохид ушарые Ареф дүүрэн хэрэглэжэ, урбалта бэлэдхээд, Касемаа алаад, мүнөө коммунистнуудай, демократуудай шуһаар ундаа харяажа һууна.

Яахадаа Ареф демократуудые мүрдэнэб, хайра гамгүй хюданаб? Намайе саазалха гэһэн эрилтэ табяа һэнта гэжэ хороо гаргана гэжэ болохо гү? Энэ ямар нэгэ үүргэ дүүргэжэшье магад. Теэд гол шалтагааниинь болоногүй. Гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, полковник Арефэй тала баригшад анханай коммунистнуудые, коммунизмые үзэн ядадаг зон байгаа. Тэдэнэр олон зоной дуулаһаар байтар Нури Саидай үе шаналжа хөөрэлдэдэг, «Нэгэдэлээ шуһаар баталхабди!», «Курднууд, болгоогтылши!» гэхэ мэтэ уряалнуудые хэдэг байһан юм. Арефэй тала баригшадые ондоо гүрэнүүдэй националистнууд, хари гүрэнүүдэй нефтяной компаниин эзэд дэмжэнэ. Тэдэнэр өөрынгөө шуһата хэрэгэй амжалтатай ябахада хүхилдэнэ, шэнэ алууршадта туһа үзүүлэгшэ болоод, тэдэниие өөрынгөө бүлэ руу дахин татажа оруулхаар бэлэн байна. Энэ эрмэлзэлгэ бэелүүлэлгэдэнь империалистнуудай, шэнэ янзын колониализмын урдаһаа тэмсэдэг демократуудые, коммунистнуудые хюдалта ехэхэн туһа боложо үгэнэ. Энээнһээ гадна демократуудые мүрдэхэ, хюдахадань, орон дотор урдань бэеэ нюун татаад хэбтэһэн бүхы хархис хүсэнүүд тархяа үргэнэ. Дүгэд гээл һаа, тэдэнэр Эхэ ороноо хуушанайнь харгыгаар ябуулжа магад. Тэрэ харгынь бултанда мэдээжэ ха юм даа.

Ирагай феодалнуудай, реакциин мүнөө үеын илалта саг зуурын илалта мүн. Хэзээ заяанһаа хойшо түүхын эрьесэ тэхэрюулхые оролдогшод заатагүй хорхой шабхайдал адли түүхын мөөртэ тэһэ даруулжа, тэрэниие тогтоожо шадангүй һаладаг һэн. Демократуудые, коммунистнуудые мүрдөөшье һаань, тэдэнэй тоо үдэрһөө үдэртэ олошорхо, нэгэдэлынь бүри нягтарха гэжэ бидэ этигэнэбди.

Ирак арадые үйлсэ худар гаража, шэнэ засаг түрэ дэмжэһэнээ мэдүүлэн, демонстраци хэхые Багдадай радио февралиин 8-да уряалаа һэн. Энэ уряада хэншье харюусаагүй. Багдадай үйлсэнүүд хон-жэн хооһон зандаа үлөө һэн. Харин угытэйшүүлэй байдаг Тигр мүрэнэй зүүн эрьеын кварталнуудта үргэн ехэ далайсатай арадай демонстраци февралиин 11-дэ болоһон юм. Демонстрацида хабаадагшад шэнэ засаг буруушааһан уряануудые хээ.. Тиихэдэнь сэрэгэйхид зэбсэггүй зониие буудажа ороо һэн. Энэ ушар ирак арадай тэмсэлдэ бодохоор бэлэн байһые гэршэлнэ.

Бүхы дэлхэйн түрүү бодолтой хүн түрэлтэн Ирагай демократуудай тала барина, полковник Арефэй болон тэрэнэй тала баригшадай политикые эрид шууд шүүмжэлжэ, демократуудые, коммунистнуудые мүрдэхэеэ болихо гэһэн шанга эрилтэ табина. Эдэнтэй хамта бүхы совет эрхэтэд, тэрэ тоодо аяар холын Байгалай үмэнэ ажаһуудаг буряа[д] дуу ниилүүлэн, Ира[гай] мэй эрхим хүбүүд, [...] хюдахаяа болигты г[...]тэ табина. Ирагта [...] хюдалгын, хашалта, [...]дэжэ байһые совет [...] бүхы совет арад эр[...] шаана. Ирак арадай [...]дые һалгаха харата [...]ка буруу һүрэхэ г[...]таар этигэнэбди»,—[...]рэл партиин Центр[...] өөрынгөө мэдүүлгэ [...]

Түрэл дайдаяа Эх[...] рүү хүбүүд, басага[...] һаар ундалуулжа, [...]гал улгуулһан нэг[...] дуулдаагүй юм. Хар[...] оролдоһон хүнүүды[...]хай алууршан, арад[...] нэрлээд, түүхэ шан[...]дэг юм. «Энэл хэһэ[...] баруунай хүрэнгэтэ[...]мэр тахата солдат [...] лёохоёо, урдань һу[...] һанаагүй һаа, полк[...]со, арадайнгаа түрү[...] дахаяа боли!» гэж[...] тэрээндэ мэдүүлнэ.

Редакторай орл[огшо]
М.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной февралиин 27.

Манай адрес, телефон[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленин[...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редак[...] ответ. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни [...] — 24-74, сельского хозяйства — 47-59, советского с[...] и культуры, литературы и искусства — 34-05, пром[...] транспорта, информации — 35-14, писем и рабсельк[...] отдел переводов и корректорская — 35-95, бухгалт[...] Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерства [...] Бурятской АССР.
Н00360. Зак[...]